

Târîh-i Râşid ve Zeyli

RÂŞİD MEHMED EFENDİ
ÇELEBİZÂDE İSMAİL ÂSİM EFENDİ

-I-

1071-1114
1660-1703

Hazırlayanlar

Abdülkadir Özcan
Yunus Uğur
Baki Çakır
Ahmet Zeki İzgöer

KLASİK

KLASİK

88. Kitap

KLASİK KİTAPLAR 2

TÂRİH-İ RÂŞİD ve ZEYLİ
Râşid Mehmed Efendi ve
Çelebizâde İsmail Âsım Efendi
(1071-1141 / 1660-1729)

Cilt I-III

Hazırlayanlar
Abdülkadir Özcan
Yunus Uğur
Baki Çakır
Ahmet Zeki İzgöer

Sekreteryâ
F. Samime İnceoğlu
Osman Sacid Arı
Zeynep Süslü Berktaş

Arapça çeviri
Halit Özkan, Asuman Erkan Emin

Farsça çeviri
Hakkı Uygur, Turgay Şafak

ISBN 978-605-5245-16-0 Tk. No
ISBN 978-605-5245-17-7 Cilt No

Birinci Basım Mayıs 2013

Yayın Hazırlık **Özgür Oral**
Tasarım/Kapak **Salih Pulcu**

Baskı Cilt **Elma Basım**

Sertifika No: 12027

Halkalı Cad. No. 164 B-4 Blok Sefaköy-İstanbul

Tel: [212] 697 30 30

KLASİK

Vefa Cad. No: 48 34134 Vefa Fatih İstanbul
Tel 0212 520 66 41-42 Faks 0212 520 74 00

klasik@klasikyayinlari.com

www.klasikyayinlari.com

facebook.com/klasikyayinlari

twitter.com/klasikyayinlari

İÇİNDEKİLER

1. Cilt

Takdim ve Teşekkür VII

Önsöz IX

Giriş - Râşid Mehmed Efendi XV

Metin Fihristi XXXV

Târîh-i Raşid Metni 1-637

2. Cilt

Metin Fihristi VI

Târîh-i Râşid Metni 638-1298

3. Cilt

Giriş - Küçük Çelebizâde İsmail Âsım Efendi VII

Metin Fihristi XIX

Târîh-i Çelebizâde Metni 1299-1629

Dizin 1630-1954

TAKDİM ve TEŞEKKÜR

Ülkemizde olduğu kadar uluslararası düzeyde de Osmanlı tarihi ve medeniyetine yönelik gittikçe artan ilginin, geçen on yıl içinde akademik niteliği haiz çok sayıda çalışmaya zemin hazırladığı herkesçe malumdur. Söz konusu ilgi, Osmanlı tarih ve medeniyetinin pek çok alanında hatırı sayılır bir literatürün oluşmasına vesile olmuştur. Siyasî, kültürel, ilim ve düşünce hayatı konusunda birincil kaynakların neşri konusundaki eksiklik ise hâlen devam etmektedir. Bu eksikliğin giderilmesi ancak Osmanlı hayatını yansıtan klasiklerin kütüphaneye raflarındaki yalnızlıklarına son verip onları neşretmekle mümkün olacaktır. Sadece Osmanlı'yı değil, günümüz Türkiye'sini de daha sağlıklı bir şekilde anlamamıza vesile olacak bu neşir faaliyeti, okuyucunun söz konusu eserlere daha rahat ulaşmasını sağlayacağı gibi haklarında yeni çalışmaların yapılmasına da imkan tanıyacak ve mazimiz üzerindeki kalın cehalet perdesinin bir parça olsun kaldırılmasına kapı aralayacaktır.

Osmanlı tarih ve medeniyetinin tüm yönleri ile daha yakından tanınmasını sağlama amacını taşıyan Bilim ve Sanat Vakfı Türkiye Araştırmaları Merkezi (BSV-TAM) bu düşünceler doğrultusunda, yazma halindeki bazı klasik eserlerin yayına hazırlanmasını kararlaştırmıştır. Şüphesiz bu tür klasik eserlerin yayına hazırlanması sırasında; yazma nüshalarının tespit ve değerlendirilmesinden başlayıp, bunların karşılaştırılmasına, doğru bir şekilde günümüz harflerine aktarılmasına, notlandırılmasına, dizinlenmesine kadar süren zorlu ve dikkat isteyen bir süreçten geçmek elzemdir. Bundan dolayı, hem yayınlanacak eserlerin, hem de bu eserleri yayına hazırlayacak değerli ilim adamlarının tespitinde azami düzeyde seçici davranmayı ilke edindik.

Osmanlı tarihini derinlemesine tanımamıza imkan sağlayacak bu dizinin ilk eseri 2007 yılında yayınladığımız Kınalızade Ali Çelebi'nin *Ahlâk-ı Alâ'i*'si idi. İkinci eser olarak, Osmanlı vekayinameleri (kronikleri) arasında müstesna bir yere sahip olan Mehmed Raşid'in (1670-1735) *Târîh-i Râşid*'i ve Küçük Çelebizâde İsmail Âsım Efendi'nin (1685-1760) ona yaptığı zeyli (ilave cildi) yayınlamayı uygun gördük. Meşhur *Naîmâ Tarihi*'nin kapsadığı son yıldan, yani 1660'tan 1729 tarihine kadar olayları ihtiva eden bu iki eser, dönemi ve genel olarak Osmanlı tarihini anlamak açısından vazgeçilemez kaynaklar arasında yer almıştır. Nitekim yazılır yazılmaz nüshaları çoğaltılmaya başlamış, Müteferrika matbaasında basılmış ve bu sayede sonraki dönemlerde de sıkça kullanılmıştır. Biz de bu yayını gerçekleştirirken Müteferrika baskısını esas alarak Süleymaniye Kütüphanesi Hekimoğlu ve Reisülküttab nüshaları ile Medine nüshasını kullandık.

Yıllar önce BSV-TAM bünyesindeki bir grup arkadaşın başlattığı bu çalışma böylece çok önemli bir eserin neşri ile sonuçlanmış oldu. İslam ve Osmanlı tarihi alanlarında metin tec-

rübesine sahip ve ilmî çalışmalarını yürütmekte olan bu grup yıllar içerisinde genişleyerek eserin ilk okumasını yaptı ve dizgisini gerçekleştirdi. Bu grupta yer alan Osman Sacid Arı, Abdülkerim Asılsoy, Ebubekir Ceylan, Fatih Çalışır, Hilal Çay, Yasemin Erdinç Çiçek, Selman Dilek, Sevgi Güneş, Fulya İbanoğlu, Taha İmamoğlu, F. Samime İnceoğlu, Sabite İnceoğlu, Abdülhamit Kırmızı, Haşim Koç, Kemal Faruk Molla, Şule Mutlu, Emine Özdemir, N. Bilge Özel, Sümeyye Parıldar, Reyhan Sarıkaya, Fatma Sel Turhan, Fatma Silkin, Zeynep Süslü Berktaş, Cengiz Şeker, Menekşe Türkmen, Yunus Uğur, Nilüfer Usta, Hüseyin Üçyiğit, Neşe Vona, Asiye Yılmaz ve Gülsüm Yiğit'e böylesine büyük bir yükü omuzlama konusunda verdikleri destek için müteşekkirimiz. Grubun yorgun düştüğü bir zamanda Baki Çakır ve Ahmet Zeki İzgöer yardıma koştu ve özellikle 4-6. ciltlerin transkripsiyonunu ve metinlerin ikinci okumasını üstlendiler. Osman Sacid Arı ve Zeynep Süslü Berktaş metnin ikinci defa gözden geçirilmesi sürecinde büyük emek verdiler. Halit Özkan ve Asuman Erkan Emin metindeki Arapça ibarelerin Hakkı Uygur ve Turgay Şafak ise Farsça ibarelerin çevirisini yaptılar. Özgür Oral eser üzerinde çalıştı ve indeksi için büyük gayret sarf etti. Ahmet Zeki İzgöer eseri baştan sona titizlikle tarayarak hem redaksiyon yapmış oldu hem de kapsamlı bir indeks hazırladı. Betül Algın ve Zeynep Trabzonlu, Ahmet Zeki Bey'e yardımcı oldu. Mehmet İpşirli hocamıza en baştan itibaren çeşitli meselelerle ilgili danıştık. Himmetleri dâim olsun.

Abdülkadir Özcan hocamız bu eserin hazırlanma sürecindeki en önemli isimdir. Eserin önemi, nüshaları, metnin ve indeksin satır satır kontrolü, giriş yazıları ile baştan sona tüm süreçlerde bizim yanı başımızda oldu. *Târîh-i Râşid*'de olduğu gibi başka birçok Osmanlı tarih eserinin neşrine rehberlik eden hocamıza tarihçiler olarak medyun-ı şükranız. Yayın sürecinin çeşitli aşamalarında katkısı bulunan yayınevinden Özgür Oral ve Hayat Ajans'tan Salih Pulcu ve Ayşenur Gönen başta olmak üzere diğer zevâta da teşekkürü bir borç biliyoruz. Bu uzun süreç ve büyük gayret kurumsal bir destek ve motivasyon olmadan olamazdı. Mustafa Özel ve Faruk Deniz şahsında Bilim ve Sanat Vakfı yöneticilerine ve bu eseri gündemine alıp bu aşamaya getiren Türkiye Araştırmaları Merkezi'nin değerli mensuplarına ve özellikle Coşkun Çakır, Şevket Kamil Akar, Yücel Bulut, F. Samime İnceoğlu, Zahit Atçıl, Serhat Aslaner ve Yusuf Ziya Altıntaş'a katkı ve teşviklerinden dolayı teşekkür ediyoruz.

Sizi bu çok değerli eserle baş başa bırakırken; bundan sonra yayınlayacağımız diğer klasik eserler için her türlü katkınızı beklediğimizi belirtiyor ve bu tür kaliteli ve emek mahsulü yayınların sayısının hızla artmasını ümit ediyoruz.

Yunus Uğur

Bilim ve Sanat Vakfı, Türkiye Araştırmaları Merkezi

ÖNSÖZ

XV. yüzyılda daha ziyade şifahî kaynaklara dayalı menâkıbnâme ve destanlarla başlayan Osmanlı tarihçiliği, II. Murad ve II. Mehmed devirlerinde gazânâme, takvim, anonim Tevârih-i Âl-i Osman ve şehnâme türü eserlerle devam etmiş, ilk standart örneklerini ise II. Bayezid'in saltanatı döneminde vermiştir. Gerçekten bu dönemde bir yandan geleneksel gazânâme ve anonim Osmanlı tarihleri meydana getirilirken, diğer yandan da bu padişahın şifahî emriyle ilk umumi Osmanlı tarihleri kaleme alınmıştır.

Geleneksel gazânâme (gazavâtnâme) türü, Yavuz Sultan Selim'in saltanatı zamanında daha ziyade "Selimnâme", bunun oğlu ve halefi Kanuni Sultan Süleyman zamanında ise "Süleymannâme" adları altında devam ederken, Fatih döneminde Osmanlı tarihini İslâm tarihinin uzantısı olarak gören Şükrullah'ın yazdığı *Behcetü't-tevârih* istisna tutulursa asıl büyük dünya ve genel Osmanlı tarihlerinin XVI. yüzyıl sonlarından itibaren telif edildiği söylenebilir.

Yarı resmî devlet veya daha doğru bir ifadeyle süslü ve minyatürlü saray tarihçiliği olan şehnâmenüvisliğin Fatih döneminde ortaya çıktığı, fakat asıl kalıcı ve güzel örneklerini XVI. yüzyıl sonlarından itibaren verdiği, XVII. yüzyıldan sonra ise kaybolmaya başladığı malumdur.

Fakat henüz gerçek anlamda resmî devlet tarihçiliği yoktur. XVII. yüzyılın ikinci yarısında (1663-1664) IV. Mehmed'in şifahî emriyle *Vekâyinâme*'sini yazmaya başlayan Abdurrahman Abdi Paşa'yı resmî devlet tarihçisi saymak mümkün değildir. Zira daha önce de II. Bayezid İdrîs-i Bitlisî ile İbn Kemal (Kemalpaşazâde)'e şifahî emirleriyle tarihler yazdırmıştı. Osmanlı Devleti tarihinde resmî devlet tarihçiliği demek olan vak'anüvisliğin (aslî vekâyi'-nüvislik) Dîvân-ı Hümâyun kalemlerinden biri olarak teşkilî XVIII. yüzyıl başında II. Mustafa'nın saltanatı (1695-1703) ve Amcazâde Hüseyin Paşa'nın sadrazamlığı (1697-1702) zamanında olduğu kesindir. Böylece Osmanlı tarih yazıcılığında yeni bir tür ortaya çıkmış ve bazı aksaklıklarla saltanatın sonuna kadar kesintisiz devam etmiştir. Bu arada resmî olmayan (amatör) tarihçilik her dönemde varlığını sürdürmüş ve güzel örnekler vermiştir.

Bizim neşrini hazırladığımız *Târîh-i Râşid*, ilk resmî vak'anüvis Naîmâ Mustafa Efendi'nin bıraktığı (1660) yılından başlayan ve 1722 (Çelebizâde zeyliyle birlikte 1729) yılına kadar devam eden bir dönemin tarihidir. *Naîmâ Tarihi* gibi, ilk Türk matbaasında 1153 yılında üç cilt, 1282 yılında da beş cilt halinde iki defa basılıp yayımlanmakla *Târîh-i Râşid* çok okunan ve kullanılan kaynaklar arasında yer almıştır. Bizim *Târîh-i Râşid*'le ilk temasımız Defterdar Sarı Mehmed Paşa'nın eseri olan *Zübde-i Vekâyi'ât* üzerindeki doktora çalışmalarımız sırasında başlamıştı. O zaman, Râşid Mehmed Efendi'nin ilk baskıda birinci, ikinci baskıda ise ilk iki cildinin çok önemli bir kısmını *Zübde-i Vekâyi'ât*'tan aldığı tespit edilmiş ve *Târîh-i Râşid*'in kaynak değeri hakkında şüpheye düşülmüştü. Zira Mehmed Râşid, *Mühürdar Tarihi* dışında değil *Zübde*'den, diğer kaynakları arasında yer alan Fındıklılı Silâhdar Mehmed Ağa'nın ünlü *Târîh*'i ile bunun devamı niteliğindeki *Nusretnâme*'sinden de söz etmiyor; sadece Yenicami ve külliyesinin inşasıyla ilgili bilgileri Abdi Paşa'nın yukarıda sözü edilen *Vekâyi'nâme*'sinden aldığını tasrih ediyordu. Resmî tarihçi (vak'anüvis) olması hasebiyle ve özellikle de dönemi olaylarını kaleme alması sebebiyle

bazı olayların yorumunda çekingen davranan Râşid Mehmed Efendi'nin eserini şüphesiz objektif bir kaynak olarak görmek doğru olmaz. *Târîh-i Râşid*, nâme-i hümâyun, tayin-tevcih, azil ve kral mektupları ile bazı sefâretnâmeler gibi resmî ve yarı resmî belgeleri ihtiva etmesinin yanında, içinde bulunduğu bazı hadiseleri gözlemlerine, bazılarını da şifahî kaynaklara dayanarak vermesi bakımından değer kazanır.

Osmanlı Devleti tarihinin doğru olarak anlaşılıp yazılabilmesi için temel kaynakların ilmî neşirlerinin yapılarak araştırmacıların hizmetine sunulmasının zaruret kesbettiği bilinen bir gerektir. Bu amaçla son çeyrek asırdır gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında birçok tarih kaynağının yayımlanmış olması sevindiricidir. Altı yıl kadar önce ilk Osmanlı vak'anüvisi Naîmâ Mustafa Efendi'nin ünlü *Târîh*'i ile Sâmi, Şâkir ve Subhî tarihlerinin neşri bu yolda atılmış önemli adımlardır. Bu çalışmalar bizim de cesaretimizi arttırmış, bu iki eser arasını kapsayan *Târîh-i Râşid*'in neşri hususunda Bilim ve Sanat Vakfı tarafından yapılan teklife olumlu cevap verilmiştir. Eseri yayıma hazırlarken, ilk yazmalara dayandığı kesin olan¹ 1153 Mütferrika tab'i ile muhtemelen buna istinad eden ikinci neşri (1282) esas alınmış², fakat baskı sırasında yapılmış olan bazı hata ve eksiklikler Süleymaniye Kütüphanesi Reisülküttap ve Hekimoğlu nüshaları ile son anda elektronik kopyası elimize geçen Medine Mescid-i Nebevî Kütüphanesi'ndeki yazma ile yapılan karşılaştırmalarla izale edilmeye çalışılmıştır. *Târîh-i Râşid*'in zeyli olan ve onunla birlikte *Târîh-i Çelebizâde Efendi* adıyla iki defa basılarak âdetâ bu eserin son cildi haline gelen Küçük Çelebizâde İsmail Âsım Efendi'nin eseri bizim neşrimizde de yer almış ve ayrı bir cilt olmuştur.

Metni tesis ederken Arapça âyet, hadîs, şiir, dua ve bazı ibareler ile Farsça kelâm-ı kibâr ve şiirler aslî harfleriyle yazılmış, sık geçen bi-takdirillâhi te'âlâ, bi-avni'llahi te'âlâ, inşâallahü te'âlâ, alâmerâtibihim, celle şânuhû, li'llâhi'l-hamd, salât ü selâm ve benzeri ibarelerin anlamlarının verilmesinden sarf-ı nazar olunmuştur. Hazırlanan metinde basit bir transkripsiyon kullanılmış, esas alınan matbu metin (M), karşılaştırmalarda kullanılan Reisülküttap nüshası (R), Hekimoğlu Ali Paşa nüshası (H) ve Medine nüshası ise (Me) rumuzlarıyla belirtilmiştir. Zaman zaman da matbu *Zübde-i Vekâyi'ât*'a müracaat edilerek bazı müşküllerin halline çalışılmıştır. Genelde kelime başı ve sonundakiler hariç ayınlar ('), hemzeler (') ile tefrik edilmiş; gayn, kaf ve sad harflerinden sonraki uzun heceler (ā, ū, ī) şeklinde gösterilmiş; kelime ve ibare fazlalıkları (+), eksiklikleri için (-), tarafımızdan yapılan düzeltme ve eklemeler için [ ]; dipnot açıklamaları için ise (*) işaretleri kullanılmıştır. Daha açık ve anlaşılır hale getirmek için metin gerek görüldükçe paragraflara ayrılmış; rahat anlaşılması için metne nokta, soru işareti, virgöl vb. noktalama işaretleri ilave edilmiş; konuşma ve alıntıların ("...") içinde verilmesine çalışılmış; doğru okunmasında tereddüde düşülen kelimelerin asılları yazılmıştır. Eserin dil ve üslûp özellikleri mümkün mertebe korunarak, metnin yazıldığı asırdaki ifade şeklinin yansıtılmasına özen gösterilmiştir. Bu arada, Türkçe kelimelerin sonundaki "b"ler "p" olarak yazılmıştır. Zeyli ile birlikte 1153'te dört; 1282'de ise altı cilt halinde yayımlanan

1 Bastığı kitapların en iyi yazmalarına dayanmada özen gösteren ve bu eserlere yer yer ilaveler yaptığı, bazı ifade düşüklüklerini düzelttiği bilinen Mütferrika İbrahim Efendi'nin *Târîh-i Râşid*'i neşir ederken de iyi bir nüshaya istinat ettiği, eserin üç yazması ile yapılan karşılaştırmalarda istidlâl olunmaktadır.

2 Bu arada her iki neşirde yer alan ve İbrahim Mütferrika tarafından konulduğu anlaşılan "*Unvânü'd-Dibâce*" ile dönemin padişahı I. Mahmud, sadrazâmı İvazzâde Hacı Mehmed Paşa ve şeyhülislâmî Feyzullah Efendizâde Seyyid Mustafa Efendi'ye izafe edilen dibâce yazıları da teberrüken aynen muhafaza edilmiştir.

Târîh-i Râşid, tarafımızdan üç cilt halinde tertip edilmiştir. Sonradan Nevşehirli İbrahim Paşa'nın emriyle kaleme aldığı ve ağırlıklı olarak *Zübde-i Vekâyi'ât*'a dayanan 1071-1114/1660-1703 yılları arası olayları -Müteferrika tab'ında ilk, 1282 tab'ında ise ilk iki cilttir- tarafımızdan birinci cilt; daha önce Sadrazam Damad (Şehid) Ali Paşa'nın emriyle kaleme aldığı 1115-1134/1703-1722 yılları arası olayları ikinci cilt ve 1134-1141/1722-1729 yılları arası hadiselerinin anlatıldığı Çelebizâde İsmail Âsım'ın *Târîh-i Râşid Zeyli* ise üçüncü cilt ittihaz edilmiş; dizin bu üçüncü cildin sonunda verilmiştir. *Çelebizâde Zeyli*'nin bu neşrimizde de Râşid'in kuyruğu olmaktan kurtulamamasının başlıca sebebi, konu bütünlüğünü sağlamanın yanı sıra, tek dizinin verilmesi düşüncesidir.

Râşid Târîhi ve bunun *Çelebizâde Zeyli*'nin yeni yazıya aktarılmasında birçok kişi çalışmıştır. Bu kişilerin yaptıkları müsveddeler tarafımdan birkaç defa gözden geçirilmiş ve metne son şekli verilmiştir. Emeği geçenlerin hepsine burada ayrı ayrı müteşekkir olduğumu belirtmek isterim. Avrupa kaynaklı özel isimlerin doğru okunmasında yardımlarını gördüğüm değerli bilim adamı Prof. Dr. Kemal Beydilli ile neşir hususunda bana öncülük eden, Medine yazmasının dijital kopyasını veren ve fikirlerinden yararlandığım aziz meslektaşım Prof. Dr. Mehmet İpsirli'ye de medyun-ı şükranım. Râşid Mehmed'in ve Çelebizade İsmail Asım'ın hayatıyla ilgili çok kıymetli ve orijinal bilgiler veren Sadreddinzâde Mustafa Efendi'nin *Cerîde*'sinin kopyasını vererek kullanma imkânı sağlayan Yrd. Doç. Dr. Selim Karahasanoğlu'na ayrıca müteşekkirim. Nihayet böyle hacimli bir eserin dizinini hazırlamak gibi müşkil ve meşakkatli bir işi üstlenen, bu çalışması sırasında yaptığı uyarılarla metinde imla birliğinin sağlanmasında önemli katkısı bulunan Dr. Ahmet Zeki İzgöer'e de teşekkür borçluyum. Bu arada hemen belirtmeliyim ki, Râşid Mehmed'in, çağdaşı Fındıklılı'nın aksine lakap, künye ve unvan gibi ayırıcı sıfatları fazla kullanmaması yüzünden Abdullah, Ahmed, Mehmed, Ali, Hüseyin, İsmail, Mahmud, Mustafa vb. çok geçen isimleri tefrikte büyük zorluklarla karşılaşmış; emin olunmayan kişiler ayrı yazılmıştır. Tarafımdan bir yıla yakın süren birleştirme çalışmalarına rağmen, mutlaka bazı iltibasların olması kaçınılmaz düşüncesiyle, araştırmacılar- dan müsamaha bekliyoruz. Dizinde kişiler mümkün-mertebe en çok tanınan isim, lakap veya künyesiyle sıralanmış; yer yer yapılan atıflarla da kullanıcıya kolaylık sağlanmaya çalışılmıştır. Yine dizinde yapılan açıklamalarda metnin imlâsına bağlı kalınmıştır. Dizinde kişi adları büyük, kitap adları italik ve yer adları ile müessese isimleri düz karakterde yazılmıştır. Çalışmanın ta başından beri sürekli irtibat halinde olduğum ve fazla uzun olmayan bir sürede bitirilmesinde âdetâ bir lokomotif rolü oynayan değerli araştırmacı Yunus Uğur'un hizmetlerini hatırlamamak mümkün değildir. Yayınevi müdürümüz başta olmak üzere, metnin kusursuz bir şekilde tesisi için haftalarca çalıştığımız Ayşenur Gönen ile Betül Algın'ın sabırlarını da burada belirtmek isterim. Her ikisine de müteşekkirim.

Son olarak ifade etmek isterim ki, metin neşri çalışmalarının ne kadar nankör olduğu, bu alanda mesai sarf edenlerin malumudur. Zira bu çalışmalarda yapılan okuma hataları hemen göze çarpar ve hazırlayanı töhmet altında bırakır. *Târîh-i Râşid* ve *Çelebizâde Zeyli* neşre hazırlanırken de birçok hata ve yanlışlıklar yapılmış olabilir. İnsanı rahatlatan, bunların mümkün merteye asgariye indirmek için gösterilen azami gayrettir. Eserin bütünü üzerinde yapılacak daha detaylı analiz çalışmalarına kadar, neşrimizin işe yarayacağı düşüncesi en büyük mutluluk ve sevinç kaynağımız olacaktır.

Prof. Dr. Abdülkadir ÖZCAN
Küçükyalı – İstanbul 2013

METİN FİHRİSTİ

- UNVÂNÜ'D-DÎBÂCE** 1
- UNVÂN-I DÎBÂCE-İ HAZRET-İ ŞEHRIYÂRÎ** 2
- UNVÂN-I DÎBÂCE-İ HAZRET-İ SADR-İ ÂSAFÎ** 3
- UNVÂN-I DÎBÂCE-İ HAZRET-İ ŞEYHÜLİSLÂMÎ** 4
- İBTİDÂ-İ VEKÂYİ' VE AHVÂL-İ DEVLET-İ ALİYYE-İ OSMÂNİYYE** 11
- DER-AHD-İ SALTANAT-I GÂZÎ SULTÂN MEHMED HÂN** 11
- VEKÂYİ'-İ SENE-İ İHDÂ VE SEB'İN VE ELF** 12
- İstîlâ-yı asker-i Nemçe be-memleket-i Erdel 12
- Hareket-i hümâyûn be-cânib-i Âstâne 13
- Tebdîl-i serdâr-ı cezîre-i Girid 13
- Vukû'-ı küsûf-ı mihr-i münîr 13
- Katl-i Ruhullah Efendi ve Vecdi Efendi ve Mehmed Ağa 13
- Azl-i vâli-i Mısır ve nasb-ı defterdâr-ı şikk-ı evvel 13
- Tevcih-i vezâret be-mutasarrıf-ı Silistre 14
- Katl-i vâli-i Haleb 14
- Katl-i vezîr-i nâm-dâr Seydi Ahmed Paşa 14
- Teveccüh-i hümâyûn bâ-mevkib-i şehinşâhî be-cânib-i Edirne 14
- Nasb-ı kâimmakâm-ı Âstâne Köprülüzâde Ahmed Paşa 14
- Azîmet-i pâdişâh-ı âlem-penâh be-temâşâ-yı Boğazhisarı 14
- VEKÂYİ'-İ SENE-İ İSNÂ VE SEB'İN VE ELF** 16
- Vefât-ı Tevkî'î Mustafa Paşa 16
- Da'vet-i Kâimmakâm Ahmed Paşa be-Edirne 16
- Nakl-i hümâyûn-ı cenâb-ı şehriyârî be-derûn-ı Edirne 16
- İhrâc-ı rikâbdâr ağa ez-Sarây-ı Hümâyûn 16
- Vefât-ı Sadr-ı âli Köprülü Mehmed Paşa ve sadâret-i püser-i vey Ahmed Paşa 16
- Sadâret-i Köprülüzâde Fâzıl Ahmed Paşa 18
- Ahvâl-i fiten ve ihtilâl-i memleket-i Erdel 18
- Tevcih-i rütbe-i vezâret be-silâhdâr-ı şehriyârî 19
- Tevcih-i eyâlet-i Şam-ı şerîf be-kethudâ-yı yeniçeriyân Süleyman Ağa 19
- Azl-i Şeyhülislâm Bursalı Mehmed Efendi ve tebdîl-i sadr-ı Rum bâ-hatt-ı hümâyûn 19
- Tevcih-i rütbe-i vezâret be-kethudâ-yı hazîne 20
- Vefât-ı Kapudan-ı Deryâ Hüsam Beyzâde ve nasb-ı Abdülkadir Paşa be-cây-ı vey 20
- Tevcih-i rütbe-i vezâret be-ağa-yı yeniçeriyân 20
- Hareket-i hümâyûn be-Âstâne-i sa'âdet 20
- Azl-i ser-bostâniyân-ı Âstâne 20
- Duhûl-i mevkib-i saltanat be-derûn-ı İstanbul 20
- Azl-i defterdâr-ı şikk-ı evvel el-Hâc Hüseyin Paşa 21
- Azl-i ağa-yı Bâbüssa'âde Frenk Mehmed Ağa 21
- VEKÂYİ'-İ SENE-İ SELÂSE VE SEB'İN VE ELF** 22
- Vefât-ı sadri'zam-ı sâbık Melek Ahmed Paşa 22
- Firâr-kerden-i vâli-i Bağdad Murtaza Paşa ve katl-i vey 22
- Azl-i Şeyhülislâm Sun'îzâde Efendi ve nasb-ı sadr-ı Rum 22
- Hareket-i hümâyûn be-Edirne bâ-niyet-i sefer-i Venedik 22
- Ta'yîn-i serdâr-ı ekrem be-cânib-i Nemçe 23
- Nasb-ı kâimmakâm-ı rikâb-ı hümâyûn Kara Mustafa Paşa 23
- Azl-i Sadr-ı Anadolu Abdurrahman Efendi ve nasb-ı İmâm-ı Sultânî Hâfız Efendi 23

Azl-i ağa-yı dârüssa'âdeti's-şerife 24
İhrâc-ı İmâm Ali Ağâ ve Receb Ağâ ez-Sarây-ı
Hümâyûn 24
İhsân-ı tûğ u alem be-Tevkî'î Cafer Efendi 24
İhrâc-ı Musâhib Hasan Ağâ ez-Sarây-ı Hümâyûn 24
Mükâleme-i ahvâl-i sulh u ceng be-elçiyân-ı Nemçe 24
Ubûr-ı asâkir-i İslâm ez-cisr-i nehr-i Sava 25
Âmeden-i mektûb-ı başvekîl be-cânib-ı serdâr-ı
ekrem 26
Âmeden-i Hânzâde Ahmed Giray Sultân bâ-asâkir-i
Tatar 27
Meşveret-kerden-i serdâr-ı bülend-iktidâr be-erkân-ı
devlet 27
Mükâleme-i tecdîd-i sulh u salâh ba-süferâ-yı çasar-ı
Nemçe 28
Ubûr-ı asker-i me'mûr ez-cisr-i Estergon ve
muhârebe-i işân bâ-küffâr 29

VEKÂYİ'İ SENE-İ ERBA'A VE SEB'İN VE ELF 31

Tebdîl-i kâimmakâm-ı Âstâne-i sa'âdet 31
Katli Reisülküttâb Şâmizâde ve Dâmâd-ı Vezîr
İbrahim Paşa 31
Vezâret-i doğancıbaşı 31
Ta'yîn-i Serdâr Ali Paşa berây-ı inşâ-yı cisirhâ 31
Âgâz-ı muhâsara-i Uyvar 32
Vusûl-ı Hânzâde Ahmed Giray Sultân bâ-asker-i
Tatar 33
Âmeden-i imdâd ez-araf-ı çasar ve inhizâm-ı işân 33
Feth ü teshîr-i Kal'a-i Uyvar be-tarîk-ı istîmân 34
Ta'yîn-i Vezîr Hüseyin Paşa be-muhâsara-i kal'a-i
Tetre ve feth-i kal'a-i mezbûre 35
Tevcih-i eyâlet-i Ankara be-Kethudâ-yı bevvâbân-ı
şehriyârî Yusuf Ağâ 35
Tevcih-i mansıb-ı vâlâ-yı vezâret be-Tevkî'î Cafer
Efendi 36
Âmeden-i kral-ı Erdel be-cânib-ı ordu-yı hümâyûn 36
İhrâc-ı Silâhdâr Ömer Ağâ be-rûtbe-i ulyâ-yı vezâret 36

Tekmîl-i mühimmât-ı kal'a-i Uyvar ve avdet-i ordu-
yı hümâyûn 37
Âmeden-i hil'at ve şimşîr ez-cânib-ı hümâyûn
be-araf-ı serdâr-ı ekrem 37
Sûret-i hatt-ı hümâyûn-ı mülâtafet-meşhûn 37
Feth ü teshîr-i kal'a-i Leve be-tarîk-ı istîmân 38
Feth ü teshîr-i kal'a-i Novigrad be-tarîk-ı istîmân 38
Avdet-i kral-ı Erdel ve voyvoda-i Eflak ve Boğdan
ez-Budun 39
İtlâk-ı elçi-i Nemçe ez-meclis-i kal'a-i Budun ve
i'ade-i vey be-diyâr-ı hod 39
Sûret-i mektûb-ı serdâr-ı ekrem 39
Avdet-i ordu-yı hümâyûn ez-Budun be-cânib-ı
meştâ-yı Belgrad 40
Ta'yîn-i Vezîr-i mükerrerem Hüseyin Paşa vâlî-i
Budun be-gâret-i memleket-i Zirinoğlu 41
İhrâc u tevzî-i mevâcib-i tavâif-i askeriyye 41
Ta'yîn-i meştâ be-esnâf-ı asâkir-i mansûre 41
Âmeden-i mektûb-ı müsâlemet-üslûb ez-araf-ı
cumhûr-ı Leh 41
Zuhûr-ı in'âm u kerem-i pâdişâhî be-hazret-i
şeyhülislâm 41
Kahr u tedmîr-i Çengizâde Ali Paşa 41
Hareket-i düşmen-i dîn be-muhâsara-i kal'a-i
üstüvâr-ı Sigetvar 42
Âmeden-i mektûb-ı hud'a-üslûb ez-cânib-ı Nemçe
be-araf-ı cenâb-ı serdâr-ı ekrem 43
Vürûd-ı mektûb-ı meserret-üslûb ez-cânib-ı kral-ı
Erdel 44
Hareket-i asker-i İslâm ez-meştâ-yı Belgrad be-
cânib-ı memleket-i Nemçe 44
Cem'iyet-i erbâb-ı cihâd ve ahâlî-i Belgrad berây-ı
du'â-yı istiskâ 44
Âmeden-i haber-i muhâsara-i kal'a-i Tetre ve irsâl-
şuden-i imdâd 44
Âmeden-i mektûb-ı diğere-cânib-ı vekil-i çasar-ı
Nemçe 45
Sûret-i mektûb 45
Sûret-i mektûb 47

Müsâra'at-ı asker-i İslâm berây-ı imdâd-ı kal'a-i Kanije 47
Muhârebe-i Hüseyin Paşa bâ-leşker-i menhûs-ı düşmen-i dîn 48
Ferâgat-ı leşker-i küffâr ez-muhâsara-i Kanije 48
Velâdet-i şehzâde-i cevân-baht Şehzâde Sultân Mustafa Hân 49
Mümâna'at-ı düşmen-i dîn be-inşâ-i cizr-i Morava 49
İrsâl-i Musâhib Yusuf Ağa be-câlib-i sadrîa'zam 49
Müyesser-şuden-i feth ü teshîr-i Yenikal'a-i mezbûre 50
Ta'yîn-i vâlî-i Silistre berây-ı nakl-i tophâ ez-kal'a-i Ösek 50
Azîmet-i ordu-yı hümâyûn be-câlib-i Komaran ve feth ü teshîr-i kal'a-i merkûme 51

VEKÂYİ'İ SENE-İ HAMSE VE SEB'İN VE ELF 52

Muhârebe-i mukaddime-i leşker-i İslâm bâ-küffâr 52
Âmeden-i mektûb ez-câlib-i başvekil ve tahrîr-i cevâb 52
Sûret-i mektûb-ı serdâr-ı ekrem 54
Avdet-i asâkir-i me'mûre ez-muhâsara-i kal'a-i Leve 55
Ubûr-ı cizr-i Estergon ve firâr-ı küffâr ez-muhâsara-yı Uyvar 55
Vukû'-ı şehriyân der-Edirne be-fermân-ı hümâyûn 56
Azîmet-i pâdişâh-ı âlem-penâh be-sayd ü şikâr ve azl-i ser-bostaniyân-ı Edirne 56
Ahz u ihzâr-ı ba'z-ı rüesâ-yı kuttâ'-ı tarîk ez-taraf-ı Anadolu 56
Akd-i meclis-i meşveret der-otağ-ı sadr-ı âlî 56
Âmeden-i mektûb-ı müsâlemet-üslûb ez-câlib-i çasar 57
Sûret-i nâme-i hümâyûn-ı müsâlemet-mazmûn be-câlib-i çasar-ı Nemçe 57
Vefât-ı vâlî-yi Erzurum ve tevcih-i eyâlet-i mezbûre be-çukadâr-ı şehriyârî 59
Azîmet-i şehriyâr-ı âlî-tebâr be-câlib-i Yanbolu berây-ı sayd ü şikâr 60

Âmeden-i haber-ârâm-ı asker-i İslâm der-meştâ-yı Belgrad 60
Zuhûr-ı hüsm u gazab-ı pâdişâhî be-kethudâ-yı Sarây-ı Hümâyûn 60
Vusûl-ı Derdehânoğlu be-rikâb-ı hümâyûn ve katl-i vey 60
Avdet-i pâdişâh-ı âlem-penâh ez-Yanbolu be-câlib-i Sarây-ı Edirne 61
Ta'yîn-i Kara Mehmed Ağa be-hidmet sefâret be-câlib-i Nemçe 61
Vusûl-ı Zülfikar Bey be-rikâb-ı hümâyûn ve katl-i vey 61
İrsâl-i hıl'at ve şimşîr be-câlib-i serdâr-ı Girid 62
Katl-i Lârî Mehmed be-hüccet-i kâdî-i İstanbul Merhabazâde 62
Vukû'-ı hâlet-i garîbe 62
Temâşa-yı san'at-ı cânbâz-ı üstâd der-sarây 62
Katl-i Sivri Bölükbaşı der-Bâb-ı Hümâyûn 62
În'âm-ı esb be-şeyhülislâm efendi ez-taraf-ı hümâyûn 63
Arz-ı Gâyetü'l-Beyân te'lif-i ser-etubbâ be-rikâb-ı hümâyûn-ı şehriyârî 63
Tebdîl-i mirâhûr-ı evvel ve nasb-ı sâni 63
Tebdîlât-ı manâsıb-ı vüzerâ ve mîr-i mîrân 63
Tevcih-i eyâlet-i Cidde be-tarik-ı emânet 63
Hareket-i hümâyûn be-câlib-i Ferecik berây-ı sayd ü şikâr 63
Tebdîl-i kâimmakâm-ı Âstâne 64
Vusûl-i Elçi Mehmed Paşa be-ordu-yı hümâyûn der-Belgrad 64
Âmeden-i mektûb-ı Hân-ı âlî-şân be-rikâb-ı hümâyûn 64
Avdet-i Şehinşâh-ı şevket-penâh ez-Ferecik be-Sarây-ı Edirne 64
Cirid-bâzî-i Mısıriyân der-huzûr-ı hümâyûn 64
Tebdîl-i ağa-yı Bâbüssa'ade 65
Vusûl-i serdâr-ı ekrem be-Cizr-i Mustafa Paşa ve in'âmât-ı şehriyârî be-vezîr-i müşârün-ileyh 65
Duhûl-i serdâr-ı ekrem ve sadrîa'zam be-derûn-ı Edirne 65

Nasb-ı otak-ı hümâyûn der-miyâne-i hıyâm-ı asker-i İslâm 66

İnhidâm-ı ba'z-ı mevâzi'-i kal'a-i Van ez-zelzele-i azîme 66

VEKÂYİ'-İ SENE-İ SİTTE VE SEB'İN VE ELF 67

Sudûr-ı mezîd-i inâyet-i Pâdişâh-ı âlem-penâh be-Musâhib Mustafa Ağa ve izn-i hümâyûn be-meşk-i nişân-ı âlî-şân 67

Azîmet-i hazret-i Vâlide Sultân be-Âstâne-i sa'âdet 67

Tevcih-i rütbe-i vezâret be-Defterdâr Ahmed Efendi 67

Vusûl-i elçi-i Nemçe be-rikâb-ı hümâyûn der-Edirne 67

İrsâl-i hazret-i Haseki Sultân be-taraf-ı Âstâne 68

Hareket-i hümâyûn ez-dârü's-saltana-i Edirne be-Âstâne-i sa'âdet 68

Azîmet-i kapudan paşa be-Âstâne 68

Ziyâret-kerden-i pâdişâh-ı âlem-penâh be-merkad-ı Yazıcızâde Mehmed Efendi 68

Hareket-i hümâyûn ez-Gelibolu be-cânib-i Âstâne-i sa'âdet 69

Akd-i meclis-i Mevlûd-i şerîf der-Câmi'-i Hazret-i Vâlide Sultân 69

Vusûl-ı donanma-yı hümâyûn be-liman-ı Tersâne 69

Tamâm şuden-i câmi'-i vâlâ-yı Hazret-i Vâlide Sultân 69

Ziyâfet-kerden-i hazret-i serdâr-ı ekrem be-elçi-i Nemçe der-hisâr-ı Anadolu 71

Tertîb-i divân-ı ulûfe ve teslim-i nâme-i hümâyûn be-Elçi-i Nemçe 71

Tebdîl-i sadr-ı Anadolu 71

Azîmet-i hümâyûn be-Sarây-ı Çatalca 71

Tertîb-i meclis-i meşveret der-huzûr-ı Âsafî berây-ı sefer-i Girid 71

Tevcih-i livâ-i Hersek ve livâ-i Ankara 72

İnşâ-i minâre ve minber der-mescid-i Sarây-ı Davud Paşa 72

Vefât-ı sadrî'zam-ı sâbık Mehmed Paşa 72

Tertîb-i Dîvân-ı Hümâyûn der-Sarây-ı Âlî bâ-harâc-ı mevâcib 73

Teveccüh-i hümâyûn-ı şehinşâhî be-Sarây-ı Çatalca 73

Teşrîf-i cenâb-ı şehriyârî be-temâşâ-yı cebehâne 73

Azîmet-i pâdişâh-ı âlem-penâh be-temâşâ-yı mesire-i Kemerler 73

Azl-i Tatar Hân ve nasb-ı Adil Giray Hân be-cây-ı vey 74

Âmeden-i niyâznâme-i cumhûr-ı Venedik berây-ı recâ-yı sulh u salâh 74

Hareket-i hümâyûn be-cânib-i Edirne berây-ı sefer-i Venedik 75

Da'vet-i musâhib-i sâbık Tavşan Ağa ez-Bozcaada 75

Nasb-ı Kapudan-ı deryâ Kaplan Paşa 75

Vefât-ı muhâfız-ı eyâlet-i Budun 75

Hareket-i hümâyûn ez-Âstâne-i sa'âdet be-cânib-i Edirne 75

Âmeden-i elçi Mehmed Paşa ez-cânib-i memleket-i Nemçe 76

Sûret-i nâme-i çasar be-rikâb-ı hümâyûn 76

Takrîr-i elçi Mehmed Paşa mâcerâ-yı ahvâl-râ ez-azîmet-i hod tâ be-avdet 77

Sûret-i Takrîr 77

İmdâd-kerden-i Pâdişâh-ı gayret-penâh berây-ı tertîb-i mühimmât-ı sefer ez-hazîne-i Enderûn 79

Teslîm-i Livâ-i Hazret-i Resûlullah be-dest-i Cenâb-ı serdâr-ı ekrem 79

Vukû'-ı ihtilâl ve nizâ' der-miyâne-i vülât-ı eyâlet-i Basra 80

Hareket-i serdâr-ı ekrem bâ-asâkir-i İslâm ez-Edirne be-cânib-i cezîre-i Girid 80

İbkâ-i vezâret-i mütekâ'id Çil Ahmed Paşa 80

Âmeden-i mektûb-ı zafer-mashûb ez-vâlî-i Bosna 81

Vefât-ı Çil Ahmed Paşa ve Gürcü İbrahim Paşa 81

Vukû'-ı küsûf-ı mihr-i münîr be-takdîr-i Melik-i Kadîr 81

VEKÂYİ'-İ SENE-İ SEB'A VE SEB'İN VE ELF 82

Tevcih-i rütbe-i âliye-i vezâret be-ser-çavuşân 82

Sudûr-ı fermân-ı hümâyûn berây-ı tertîb-i şâtîrân ez-hademe-i Enderûn 82

Ta'ýîn-i vâli-i Bosna berây-ı tahrîb-i kal'a-i Venedik 82
 Tevcih-i rütbe-i âliye-i vezâret be-musâhib-i
 şehriyârî Mustafa Ağa 82
 Arz-ı müellef-i sadr-ı Anadolu be-cenâb-ı pâdişâh-ı
 âlem-penâh 83
 İrsâl-i hıl'at ve şimşir be-cânib-i serdâr-ı ekrem 83
 İhzâr-ı Yahûdî-i meşhûr be-huzûr-ı pâdişâhî ve
 İslâm-ı vey 84
 Kırâat-i Mevlûd-i şerif der-Câmi'-i Sultân
 Selim 84
 Çehresâyî-i elçi-i Moskov be-rikâb-ı hümâyûn 84
 Azîmet-i hümâyûn be-cânib-i Yanbolu berây-ı sayd
 ü şikâr 84
 Âmeden-i Kapudan Kaplan Paşa be-cânib-i rikâb-ı
 hümâyûn 85
 Teşrif-i pâdişâh-ı âlem-penâh be-hâne-i Şeyh Vanî
 Efendi 85
 Tevcih-i eyâlet-i mısır-ı Kahire be-vâli-i Sivas
 İbrahim Paşa 85
 Azl-i kâdî'asker-i Rumeli Abdurrahman Efendi 85
 Ta'ýîn-i Vezîr Mahmud Paşa be-cem'-i asker-i
 Anadolu 85
 İhrâc-ı mevâcib-i tavâif-i askeriyye 85
 Vürûd-ı telhîs-i serdâr-ı ekrem berây-ı isti'câl-i
 hareket-i donanma-yı hümâyûn 85
 Çehresâyî-i elçi-i Leh be-rikâb-ı hümâyûn 86
 Ahz u ihzâr-ı Mehdi Muhammed be-huzûr-ı
 hümâyûn 86
 İrsâl-i hıl'at ü şimşir be-cânib-i serdâr-ı ekrem 86
 Âgâz-ı du'â der-cevâmi' berây-ı nusret-i asâkir-i
 İslâm 86

VEKÂYİ'-İ SENE-İ SEMÂN VE SEB'ÎN VE ELF 87

Teşrif-i hümâyûn be-otak-ı kâimmakâm paşa 87
 Çehresâyî-i elçi-i Kazak be-rikâb-ı kâm-yâb-ı
 şehriyârî 87
 Teslîm-i nâme-i hümâyûn-ı pâdişâhî be-elçi-i
 Leh 87

Akd-i tezvîc-i Fatma Sultân be-cenâb-ı Vezîr-i
 mükerrerrem Yusuf Paşa 87
 Vürûd-ı telhîs-i hazret-i serdâr-ı ekrem be-rikâb-ı
 hümâyûn 88
 Hedm-i merkad-ı Kanber Baba be-irâde-i Şeyh Vanî
 Efendi 88
 Nasb ü ta'ýîn-i kâimmakâm-ı Edirne berây-ı
 temşiyet-i umûr-ı ibâd 88
 Hareket-i hümâyûn-ı Pâdişâh-ı devrân be-cânib-i
 Filibe 88
 Âmeden-i miftâh-ı şerif ve perde-i mübâreke-i
 Ka'be-i mükerrema 89
 Hareket-i hümâyûn ez-Karapınar 89
 Hücûm-i küffâr ber-kal'a-i Çandarlı ve inhizâm-ı
 melâ'in-i hâsirîn 89
 Avdet-i pâdişâh-ı âlem-penâh ez-Filibe be-cânib-i
 Edirne 90
 Çehresâyî-i elçi-i Moskov be-rikâb-ı hümâyûn 90
 Akd-i meclis-i ziyâret-i Hırka-i Şerife ber-mu'tâd-ı
 kadîm 90
 İhrâc-ı tûğ-ı hümâyûn bi-niyyet-i sefer-i Girid 90
 Suâl-i şehriyâr-ı nezâket-şi'âr ez-müneccimbaşı 90
 Vefât-ı ağa-yı Dârüssa'âdeti's-şerife Muslu Ağa 91
 Vurûd-ı telhîs-i serdâr-ı ekrem ez-cânib-i cezîre-i
 Girid 91
 Hulâsa-i mefhûm-i telhîs-i cenâb-ı serdâr-ı bülend-
 iktidâr 91
 Tafsîl-i ahvâl-i ihtilâl-i eyâlet-i Basra 92
 Avdet-i elçi-i Moskov ve vusûl-i elçi-i Barabaş 93
 Tebdîl-i ser-çavuşân-ı dergâh-ı âlî 93
 İrsâl-i hıl'at ve şimşir be-cânib-i serdâr-ı ekrem 93
 Tebdîl-i vâli-i Bosna ve ihrâc-ı çukadâr-ı şehriyârî
 ez-Enderûn 93

VEKÂYİ'-İ SENE-İ TÎS'A VE SEB'ÎN VE ELF 94

İrsâl-i hazret-i Vâlide Sultân ve Haseki Sultân
 be-cânib-i Âstâne 94
 Muhârebe-i sefâin-i Mağrib bâ-Kapudan Corci 94
 İn'âm-ı huyûl-ı dilkeş-endâm be-sudûr ve vükelâ-i
 kirâm 94

İhrâc-ı tûğ-ı hümâyûn be-sahrâ-yı Timurtaş 95
Çehresâyî-i elçi-i Felemenk be-rikâb-ı hümâyûn 95
İhzâr-ı Şerhî Mehmed Paşa be-huzûr-ı hümâyûn ve
katl-i vey 95
Sudûr-ı izn-i hümâyûn be-meks-i şeyhülislâm efendi
der-Edirne 95
Hareket-i hümâyûn-ı pâdişâh-ı enâm ez-sahrâ-yı
Timurtaş 95
Âmeden-i haber-i meserret-eser ez-cânib-i cezîre-i
Girid 96
Vusûl-i Şeyhülislâm be-rikâb-ı hümâyûn 96
Hareket-i hümâyûn ez-Siroz be-cânib-i Yenişehir 96
Tasmîm-i meks ü ârâm der-meştâ-yı Yenişehir ve
tertîb-i levâzım 97
Vusûl-i musâhib paşa be-mevkib-i hümâyûn 97
Mükâleme-i elçi-i Venedik be-kâimmakâm-ı rikâb-ı
hümâyûn 97
Katl-i ümenâ be-töhmet-i irtikâb-ı zulm ü
te'addî 98
Tevcih-i eyâlet-i mısır-ı Kahire ve Silistre ve
Temeşvar 98
İrsâl-i hıl'at be-cânib-i hazret-i serdâr-ı ekrem 98
Temâşâ-yı muhârebe-i sefâin ez-sâhil-i deryâ 98
Tevcih-i eyâlet-i Şehrîzor ve Mora 99
İktizâ-yı fasd ez-cânib-i şehriyârî 99
Tebdîl-i hazînedâr-ı Enderûn-ı şehriyârî 99
Da'vet-i vükelâ-yı devlet be-mesîre-i karye-i Doğan 99
Vusûl-i Kâimmakâm İbrahim Paşa be-Âstâne 99

VEKÂYİ'İ SENE-İ SEMÂNE VE SEB'ÎN VE ELF 100

Tertîb-i cem'iyet-i du'â berây-ı ta'lîm-i Şehzâde
Sultân Mustafa Hân 100
Mübâhase-i ilm-i şerîf der-huzûr-ı hümâyûn 100
Teşrîf-i hazret-i Pâdişâh-ı âlem be-hâne-i
şeyhülislâm 101
Tevcih-i eyâlet-i Trabzon be-Mîr Muhammed
ez-ümerâ-i şâh-ı Acem 101
Katl-i Sührâb Mehmed Paşa vâlî-i eyâlet-i Bosna 101

Vürûd-ı haber-i inhizâm-ı donanma-yı Françe der-
cezîre-i Girid ez-taraf-ı serdâr-ı ekrem 101
Vefât-ı Nişâncı Cafer Paşa ve nasb-ı Abdi
Paşa 102
Vukû'-ı ihtilâl der-Basra ve tebdîl-i vâlî 102
Vefât-ı Ser-etıbbâ-i hâssa Salih Efendi 102
Tafsîl-i ahvâl-i muhâsara-i Kandıye ve feth-i kal'a-i
mezbûre 102
Süret-i mektûb-ı serdâr-ı ekrem be-cânib-i
Cumhûr 113
Süret-i mektûb-ı Cuvan Petro der-cevâb-ı mektûb-ı
ceneral-i deryâ 115

VEKÂYİ'İ SENE-İ TİS'A VE SEB'ÎN VE ELF 121

VEKÂYİ'İ SENE-İ SEMÂNE VE ELF 136

Azîmet-i hümâyûn be-meştâ-yı Selanik 144
İhrâc-ı mevâcib-i tavâif-i Askeriyye 144
Vusûl-i cenâb-ı şehriyârî be-meştâ-yı Selanik 144
Vusûl-i sadreyn be-meştâ-yı Selanik 144
Âmeden-i haber-i vefât-ı vâlî-i Mısır 144
Dâmen-bûs-ı tehniyet-i îd der-Selanik 144
Vusûl-i vâlî-yi Mısır be-rikâb-ı hümâyûn 144
Vukû'-ı hareket-i hümâyûn be-cânib-i Edirne 145
Vefât-ı sadr-ı Rum Abdurrahimzâde Efendi 145

VEKÂYİ'İ SENE-İ İHDÂ VE SEMÂNİN VE ELF 146

Vusûl-i hümâyûn be-sahrâ-yı Timurtaş 146
Vusûl-i serdâr-ı ekrem be-rikâb-ı kâm-yâb 146
İlbâs-ı hıl'at-i umûm be-erkân-ı devlet 147
İhrâc-ı silâhdâr ağa be-rûtbe-i vezâret 147
Sudûr-ı fermân-ı pâdişâhî be-hedm-i meyhânehâ 147
Âmeden-i elçi-i kebîr ez-cânib-i Venedik ve
çehresâyî-i vey be-rikâb-ı hümâyûn 147
Teşrîf-i cenâb-ı şehriyârî be-ziyâfet-i sadr-ı
Anadolu 148

Mübâdele-i manâsıb-ı kâimmakâm ve vâli-i Budun 148
Azîmet-i hümâyûn be-cânib-i Zağra-i Atîk berây-ı sayd ü şikâr 148
Tebdîl-i Sadr-ı Rum Dahkî Efendi 148
Azl-i Hâfız Mehmed Efendi kâdî'asker-i Anadolu 148
Vukû'-ı Dîvân-ı Hümâyûn ve çehresâyî-i elçi-i Françe be-rikâb-ı kâm-yâb 148
Tevcîh-i vezâret be-ağa-yı yeniçeriyân 148
Tevcîh-i sadr-ı Rum be-kâdî-i Mısır Ali Efendi 149
Vefât-ı vâli-i Bosna ve tebdîlât-ı manâsıb-ı vüzerâ 149
İhrâc-ı tûğ-ı hümâyûn be-niyyet-i sefer-i Venedik 149
Azl ü tebdîl-i hân-ı Kırım Adil Giray Hân 149

VEKÂYİ'-İ SENE-İ İSNÂ VE SEMÂNİN VE ELF 150

Teşrif-i cenâb-ı şehriyârî be-otak 150
Ferâgat ez-sefer-i Venedik ve teveccüh-kerden be-yaylak-ı Despot 150
Tebdîl-i ağa-yı dârüssa'âde 150
Ta'yîn-i kâimmakâm-ı Âstâne be-cânib-i cezîre-i Girid 150
Nasb-ı Mirâhûr-ı sâni Kara İbrahim kethudâ 151
Tasmîm-i sefer-i Yemen ve ferâgat ez-azîmet-i mezbûre 151
Tebdîlât-ı manâsıb-ı vülât ü vüzerâ 151
Garîbe-i hikmet-i Samedâniyye 151
Âmeden-i haber-i isyân ve nakz-ı ahd-i kefer-e-i Leh 152
Sûret-i nâme-i hümâyûn 152
İhrâc-ı tûğ-ı hümâyûn berây-ı azîmet-i sefer-i Leh 153
Da'vet-i hân-ı Kırım be-sefer-i hümâyûn 153
Tebdîl-i kâimmakâm ve ser-bostâniyân-ı Âstâne 153
Tevcîh-i eyâlet-i Hanya be-Ankebut Ahmed Paşa 153
İlbâs-ı hıla'-ı fâhire be-umûm-ı erkân-ı Devlet-i Aliyye 153

VEKÂYİ'-İ SENE-İ SELÂSE VE SEMÂNİN VE ELF 154

Teşrif-i pâdişâh-ı âlem-penâh be-otak-ı hümâyûn 154
İhsân-ı esbân-ı sefer be-ricâl-i devlet 154
Tebdîl-i sadr-ı Anadolu ve kâdî-i İstanbul 154
Âmeden-i nâme ez-kral-ı bed-fi'âl-i Leh 154
Terceme-i nâme-i Leh 155
Sûret-i mektûb-ı sadr-ı zamî 156
Hareket-i hümâyûn ez-Edirne ve tafsil-i ahvâl-i vekâyi'-i sefer-i Leh 157
Tecdîd-i akd-i sulh u salâh bâ-kefer-e-i Leh 166
Avdet-i mevkib-i hümâyûn be-cânib-i Edirne 169
Ta'yîn-i Musâhib Paşa berây-ı da'vet-i hazret-i Vâlide Sultân be-cânib-i Edirne 171
Tevcîh-i kethudâ-yı sadr-i âli be-Ser-çavuşân Süleyman Ağa 171
Vukû'-ı mübâşeret-i binâ-i kasr-ı Sarrachâne ve Sarây-ı Akpınar 171
Tebdîlât-ı manâsıb-ı ba'z-ı vüzerâ-yı izâm 171

VEKÂYİ'-İ SENE-İ ERBA'A VE SEMÂNİN VE ELF 172

Zuhûr-ı sefer-i hümâyûn-ı zafer-makrûn be-cânib-i kefer-e-i Leh 172
İrthâl-i kethudâ-yı hazret-i Haseki Sultân 172
Tevcîh-i eyâlet-i mısır-ı Kahire be-Hüseyin Paşa 172
Tebdîl-i kudât-ı asâkir-i Rumeli ve Anadolu 172
İlbâs-ı hıl'at-i umûm be-erkân-ı devlet ve ihrâc-ı otak-ı hümâyûn 172
Hareket-i hümâyûn ez-Edirne ve vekâyi'-i sâire der-esnâ-yı sefer-i Leh 173
Sûret-i nâme-i hümâyûn 174
Hücûm-i kefer-e-i Leh be-havâli-i Hotin ve avdet-i asker ve te'hîr-i sefer be-vakt-i bahâr 175
Velâdet-i şehzâde-i cevân-baht Sultân Ahmed Hân 177
Keyfiyyet-i dâmen-bûs-ı tehniyet-i id-i sa'îd 177
Azîmet-i hümâyûn-ı şehriyârî be-sayd ü şikâr 177

Vefât-ı kâimmakâm-ı Âstâne-i sa'âdet 177
Azl-i Şeyhülislâm Minkârizâde ve nasb-ı Ali Efendi
be-câ-yı vey 178
Ahvâl-i garîbe-i elçi-i Özbek 178
İstîlâ-yı İstefan be-cânib-i Boğdan 179
İhrâc-ı tûğ-ı hümâyûn ve da'vet-i hân-ı Kırım be-
sefer-i hümâyûn 179

VEKÂYİ'-İ SENE-İ HAMSE VE SEMÂNİN VE ELF 180

Vusûl-i yeniçeriyân be-meştâ-yı Hacıoğlupazarı ve
hareket-i hümâyûn 180
Mülâkât-ı sadr-ı âli be-şehriyâr-ı gerdûn-vakâr ve
bakıyye-i ahvâl-i sefer-i hümâyûn 180
Tahvîl-i sefer-i hümâyûn be-cânib-i kefere-i
Moskov 182
Sudûr-ı fermân-ı hümâyûn-ı Pâdişâh-ı gîti-sitân
berây-ı tertîb-i levâzım-ı sûr-ı pür-sürûr-i hitân 186

VEKÂYİ'-İ SENE-İ SİTTE VE SEMÂNİN VE ELF 187

Tafsîl-i ahvâl-i sûr-ı pür-sürûr-i hitân-ı hümâyûn 187
Akd-i duhter-i sa'd-ahter-i şehriyârî be-Musâhib
Mustafa Paşa 189
Tevcih-i eyâlet-i Mısır be-Defterdâr-ı şikk-ı evvel
Vezîr Ahmed Paşa 191
Tebdîl-i kâimmakâm-ı Âstâne 191

VEKÂYİ'-İ SENE-İ SEB'A VE SEMÂNİN VE ELF 192

Cem'iyet ve isyân-ı asâkir-i tuğyân-meâsir ber-
vâli-i Mısır Ahmed Paşa 192
Hareket-i hümâyûn-ı şehriyâr-ı kâm-kâr be-cânib-i
Âstâne ber-vech-i ihtisâr 192
Hareket-i donanma-yı hümâyûn ez-Tersâne-i âmire
berây-ı azîmet-i Bahr-ı Sefîd 193
Nakl-i hıyâm-ı ordu-yı hümâyûn be-Okmeydanı 193
Vefât-ı serdâr-ı Leh ve nasb-ı serdâr-ı cedîd 193
Tebdîl-i sadr-ı Rum ve sadr-ı Anadolu 193
Tertîb-i Divân-ı Hümâyûn berây-ı ihrâc-ı mevâcib 193

Tevcih-i eyâlet-i Tunus ve Cezâyir 193
Hareket-i hümâyûn ez-Âstâne be-cânib-i Edirne 194
İrtihâl-i hazret-i Vezîria'zam Köprülüzâde Ahmed
Paşa 194
Tevcih-i rütbe-i vezâret be-mîrâhûr-ı evvel 195
Musâlahâ-i Hân-ı Kırım Selim Giray Hân bâ-
kefere-i Leh 195
Vürûd-ı mahzar ez-cânib-i Cezâyir ve Trablus
der-hakk-ı ümerâ 196
Tebdîl-i vâli-yı Trablus ve ser-çavuşân 197
Hareket-i hümâyûn ez-Edirne be-cânib-i Âstâne-i
sa'âdet 197
Tebdîl-i kâimmakâm-ı Âstâne-i sa'âdet 197
Vürûd-ı haber-i isyân-ı hatman-ı Kazak 197

VEKÂYİ'-İ SENE-İ SEMÂN VE SEMÂNİN VE ELF 199

Hareket-i sadr-ı zam be-cânib-i Âstâne 199
Nefy ü tesyîr-i Şeyh Mısırî Efendi be-cezîre-i
Limni 199
Tevcih-i eyâlet-i Diyarbekir be-Vezîr-i mükerrerem
Defterdâr Ahmed Paşa 199
Teşrîf-i hazret-i Vâlide Sultân be-Âstâne 199
Azl-i sadr-ı Anadolu Bâli Efendi ve nasb-ı Hamid
Efendi 200
Azîmet-i donanma-yı hümâyûn 200
Azl-i Defterdâr-ı şikk-ı evvel el-Hâc Mehmed
Efendi 200
Ta'yîn-i vâli-i Şam berây-ı tedmîr-i eşkiyâ-yı
urbân 200
Duhûl-i elçi-i Leh be-Divân-ı Hümâyûn-ı pâdişâhî 201
Vürûd-ı haber-i avdet-i hân-ı Kırım ve serdâr ez-
sefer-i Çehrin 201
Azl-i sadr-ı Rum ve sadr-ı Anadolu 201
Tebdîlât-ı vülât-ı etrâf-ı memâlik-i mahrûsa 201
Akd-i meclis-i meşveret der-huzûr-ı sadr-ı âli
berây-ı sefer-i Çehrin 201
Tebdîlât-ı vülât ve hazerât-ı vüzerâ-yı izâm ve
nasb-ı kapudan paşa 202

Azîmet-i hümâyûn-ı şehinşâhî be-Çatalca berây-ı sayd ü şikâr 202

Âmeden-i hazîne-i Mısır ve nefy-i mîr-i hazîne Ramazan Bey 202

Azl-i Selim Giray Hân ve Serdâr Uzun İbrahim Paşa 202

İhrâc-ı tûğ-ı hümâyûn berây-ı sefer-i Çehrin 202
Avdet-i hümâyûn ez-sayd ü şikâr 202

VEKÂYİ'İ SENE-İ TİS'A VE SEMÂNİN VE ELF 203

Rağbet-kerden-i elçi-i Leh be-kabûl-i musâlaha-i Hân-ı âli-şân 203

İlbâs-ı hıl'at-ı umûm der-huzûr-ı hümâyûn-ı şehriyârî 203

Hareket-i hümâyûn be-Sahrâ-yı Davud Paşa 203

VEKÂYİ'İ SENE-İ TİS'İN VE ELF 208

Azîmet-i hümâyûn be-Âstâne 208

Hareket-i sadrı'zam be-İstanbul ve vukû'-ı donanma-yı hümâyûn 208

Zuhûr-ı harîk der-Bâb-ı Fenar 208

Tebdîl-i kapudan-ı deryâ 208

Vezâret-i ağa-yı yeniçeriyân 209

Tebdîl-i sadr-ı Anadolu ve kâdî-i İstanbul 209

Azîmet-i donanma-yı hümâyûn be-cânib-i Karadeniz 209

Zuhûr-ı elmas-ı zî-kıymet 209

Binâ-yı bâğçe-i Beşiktaş 209

Tevcîh-i vezâret be-Kethudâ-yı hazîne Mermer Mehmed Ağâ 210

Azl-i kapu ağası ve sâir ağayân-ı Harem 210

Azl-i ağa-yı yeniçeriyân 210

Cem'iyet-i ta'lîm-i şehzâdegân 210

Binâ-i kal'ahâ der-memerr-i Kazak 211

Nefy-i Karabaş Şeyh Ali Efendi 211

Ta'yîn-i Defterdâr Ahmed Paşa be-tahrîr-i Kamanîçe 211

Zuhûr-ı ahbâr-ı nakz-ı ahd-ı çar-ı Moskof ve vukû'-ı sefer-i hümâyûn ber-vey 211

Vefât-ı Dahkî Mustafa Efendi 211

Sedd ü ta'tîl-i mahkeme-i Balat 212

VEKÂYİ'İ SENE-İ İHDÂ VE TİS'İN VE ELF 213

Tebdîl-i sadr-ı Rum 213

Âmeden-i elçi-i Moskov 213

Tekâ'üd-i Sâ'atçı Mehmed Paşa 213

Zuhûr-ı harîk der-sûk-ı Mahmud Paşa 213

Vefât-ı Mermer Mehmed Paşa ve tahrîr-i hazîne-i Enderûn 213

Ta'yîn-i zâbita der-men'-i kesr-i nukûd 214

Arz-ı hüner-kerden-i Cânâz Şâhîn 214

Azîmet-i kapudan paşa be-cânib-i Karadeniz 214

Tebdîlât-ı manâsıb-ı vüzerâ-yı izâm 214

Zuhûr-ı vak'a-i garîbe ve azl-i nakîbüleşraf efendi 214

Tevcîh-i vezâret be-Köprülüzâde Mustafa Bey 215

Vukû'-ı mâdde-i garîbe-i recm 215

Azl ü nefy-i ser-kilarî-i Enderûn 215

Nefy-i Musa Efendi 216

Katl-i mîr-i mîrân-ı Ahîsha 216

Azl-i kâdî-i İstanbul 216

Azîmet-i hümâyûn be-cânib-i Edirne 216

Hareket-i sadrı'zam ve ordu-yı hümâyûn be-Edirne 216

Vefât-ı Kapudan Kaplan Mustafa Paşa 216

Katl-i Hasan Ağâ kethudâ-yı sadr-ı âlî 217

Vusûl-i pâdişâh-ı âlem-penâh be-mahrûse-i Edirne 217

Zuhûr-ı seyl-i azîm der-Mekke-i mükerrreme 217

VEKÂYİ'İ SENE-İ İSNÂ VE TİS'İN VE ELF 218

Tecdîd-i sulh u salâh be-çar-ı hîle-kâr-ı Moskov 218

Vefât-ı Canboladzâde ve Ankebut Ahmed Paşa 218

Vusûl-i hümâyûn be-Âstâne-i sa'âdet 218
Vusûl-i sadriâzam be-Âstâne 219
Tashih-i esâmî-i zümre-i sipâh u silâhdâr 219
Katli-i me'mûrân-ı mübâya'a-i zehâir 219
Avdet-i nâme-resân-ı Moskov 219
Azîmet-i donanma-yı hümâyûn be-cânib-i Akdeniz 219
Tebdilât-ı vülât-ı etrâf 220
Ta'yîn-i mîrâhûr-ı evvel be-cânib-i Mekke-i mükerrime 220
Nefy-i Vâ'iz Ömer Efendi 220
Fesâd-ı seffinehâ-yı Françe der-Liman-ı Sakız 220
Binâ-i Sarây-ı cedid der-hazret-i Eyyüb 221
Keyfiyyet-i katli-i Patburunzâde Mehmed Halife 221
Bâ'is-i zuhûr-ı sefer-i Üngürüs 222
Ta'yîn-i Ser'asker Hasan Paşa mîr-i mîrân-ı Varat be-memleket-i Macar 223
İstîlâ-yı Nemçe be-kal'ahâ-yı Çatvar ve Sakmar 224
Vefât-ı Esîri Mehmed Efendi 224
Vefât-ı İzzetî Efendi 224
Zuhûr-ı harîk der-Galata 224
Muâheze-i elçi-i Fransa 224
Tebdilât-ı Sadr-ı Anadolu ve kazâ-i İstanbul 226

VEKÂYİ'-İ SENE-İ SELÂSE VE TİS'İN VE ELF 227

Vefât-ı vâli-i Erzurum Çelebi Hasan Paşa 227
Ahz u katli-i Melhem ser-eşkiyâ-yı urbân 227
Tebdilât-ı vülât-ı Diyarbekir ve Haleb 227
Vurûd-ı elçi-i çar-ı Moskov 227
Vefât-ı Mirzâ Efendi 228
Vefât-ı Kevâkibizâde Şeyh Mehmed Efendi 228
Avdet-i elçi-i Moskov 228
Vurûd-ı itizâr-nâme-i kral-ı Françe berây-ı fitne-i Sakız 229
Vukû'-ı fitne-i kâdi der-Sarây-ı Bosna 229
Fîrâr-ı üsârâ ve ta'zîr-i zâbitân 230
Ta'yîn-i serdâr be-taraf-ı tâife-i Nemçe 230

Âmeden-i elçi-i Nemçe 231
Da'vet-i vâli-i Haleb be-Âstâne 231
Tebdil-i manâsıb-ı vüzerâ-yı etrâf 231
İhrâc-ı tûğ-ı hümâyûn 231
Nasb-ı kâimmakâm-ı Âstâne 232
Teveccüh-i hümâyûn be-cânib-i Edirne 232
Tevcih-i havâss-ı Musâhib Paşa be-mîr-i mîrân 232
Hedm-i manastır-ı kebîr der- cezîre-i Değirmenlik 232
Vurûd-ı elçi-i çar-ı Moskov 232

VEKÂYİ'-İ SENE-İ ERBA'A VE TİS'İN VE ELF 233

Zuhûr-ı harîk-ı azîm der-İstanbul 233
Muâheze-i Balyos-ı Venedik 233
Azl ü nasb-ı sudûr-ı ulemâ 233
Zuhûr-ı harîk der-Kurşunlu Mahzen 233
Def'a-i zuhûr-ı harîk der-İstanbul 234
Hareket-i hümâyûn ez-Edirne be-sefer-i Nemçe 234
Keşiden-i mevâşi be-çerâ-gâh 234
Tebdil-i kethudâ-yı hazret-i Vâlide Sultân 234
Azîmet-i serdâr-ı ekrem be-memleket-i a'dâ-yı dîn 234
Nasb-ı kâimmakâm-ı rikâb-ı hümâyûn 235
Vusûl-i asker-i İslâm be-sahrâ-yı Ösek 235
Mülâkât-ı kral-ı Kurs be-ordu-yı hümâyûn 235
Hareket-i ordu-yı hümâyûn ez-sahrâ-yı Ösek 235
Sebeb-i imtidâd-ı meks ü tevakkuf der-sahrâ-yı kal'a-i İstoni-Belgrad 235
Mürâca'at-ı Bakanoğlu ve Zirinoğlu 236
İstikbâl-i hazret-i hân-ı Kırım 236
Meşveret der-huzûr-ı sadr-ı âli 237
Vukû'-ı harîk der-kal'a-i Estergon 237
Vusûl-i vâli-i Budun be-ordu-yı hümâyûn 237
Hareket-i ordu-yı hümâyûn ez-İstoni-Belgrad 237
Vusûl-i ordu-yı hümâyûn be-kal'a-i Yanık 237
Meşveret der-otak-ı serdâr-ı ekrem 239
Azîmet-i asker-i İslâm be-kal'a-i Beç 241
Feth-i kal'ahâ-yı Tata ve Papa 241

Ta'yîn-i Nureddin Sultân be-cânib-i tabur 241
Feth-i kal'a-i Ovar 242
Vurûd-i müjde-i hezîmet-i tabur 242
Feth-i kal'a-i Hanburg 243
Tahrîb ü teshîr-i bilâd-ı küffâr 243
Azîmet-i asker-i İslâm be-cânib-i Beç 244
Vusûl-i ordu-yı hümâyûn be-sahrâ-yı Beç 245
Şehâdet-i mîr-i mîrân-ı Rumeli der-muhârebe 246
Âmeden-i hil'at ü şimşir be-cânib-i serdâr-ı ekrem 246
Beyân-ı şecâ'at ü ikdâm-ı guzât 246
Vefât-ı Defterdâr Ahmed Paşa 247
Tebdîl-i Defterdâr Hasan Efendi 247
İrtihâl-i Hazret-i Vâlide Sultân 248
Nasb-ı kethudâ-yı Haseki Sultân 248
Fûtûr-ı asker-i İslâm der-muhârebe ve dâ'vet-i vâli-i Budun ve inhizâm-ı asker 248
Gâret-i hazîne ve eşyâ 250
Adem-i imdâd-ı Françe be-tâife-i Nemçe 250
Tebdîl-i manâsıb-ı vüzerâ 251
Vusûl-i ordu-yı hümâyûn be-sahrâ-yı Budun 251
Âmeden-i leşker-i küffâr be-muhâsara-i kal'a-i Estergon 251
Tebdîl-i hân-ı Kırım Murad Giray 252
Hareket-i hümâyûn ez-Budun 252
Katli-i muhafızân-ı kal'a-i Estergon 253
Ta'yîn-i vâli-i Şam be-muhâfaza-i Peşte 253
Hareket-i hümâyûn ez-Belgrad be-cânib-i meştâ-yı Edirne 253
Ta'yîn-i Köprülüzâde be-muhâfaza-i Bender 253
Vusûl-i ordu-yı hümâyûn be-sahrâ-yı Belgrad 253
Vefât-ı muhafız-ı Peşte Sarı Hüseyin Paşa 254
Nakz-ı ahd-kerden-i keferi-i Venedik 254
Fîrâr-ı Balyos-ı Venedik 255
İstîlâ-yı keferi-i Venedik be-kal'a-i Ayamavra 255
Zuhûr-ı kahr-ı pâdişâhî der-hakk-ı serdâr-ı ekrem 256

VEKÂYİ'-İ SENE-İ HAMSE VE TİS'İN VE ELF 257

Tafsîl-i katl-i serdâr-ı ekrem der-Belgrad 257
Nasb-ı serdâr-ı ordu-yı hümâyûn ve ağa-yı yeniçeriyân 259
İsyân-ı tâife-i Kazak 259
Nasb-ı reisülküttâb der-Edirne 261
Salb-i reis-i sâbık der-mahrûse-i Edirne 261
İtlâk-ı tercemân-ı mahbûs 261
Nasb-ı kâimmakâm-ı rikâb 261
Nasb-ı Mirâhûr-ı evvel Şahin Mustafa Ağa 261
Vefât-ı kethudâ-yı bevvâbân-ı şehriyârî 262
Katli-i defterdâr-ı sâbık Hasan Paşa 262
Nasb-ı kâdî'asker-i Anadolu 263
Da'vet-i Mehmed Paşa ez-Trablus berây-ı defterdârî 263
Ta'yîn-i serdâr be-cânib-i Mora 263
Da'vet-i Köprülüzâde Mustafa Paşa be-Edirne 263
Nasb-ı kapudan paşa der-Edirne 263
Ref-i vezâret-i Köprülüzâde Mustafa Paşa 264
Tebdîl-i mîrâhûr-ı evvel 264
Nasb-ı hazret-i Hân-ı âli-şân 264
Avdet-i Hân be-cânib-i Babadağı 265
Nasb-ı muhafız-ı Budun İbrahim Paşa 265
Tebdîl-i manâsıb-ı vülât-ı etrâf 265
Tevcîh-i rütbe-i vezâret be-ser-çavuşân-ı dergâh-ı âli 265
İnşâ-i kalyonhâ der-Tersâne 265
İhrâc-ı asker-i nefir-i âmm be-cânib-i Babadağı 266
Ta'yîn-i Nedîm-i Sultânî İshak Efendi be-cânib-i Mısır 266
Ta'arruz-ı keferi-i Makarska be-tüccâr-ı İslam 267
Hareket-i ser'asker ez-meştâ-yı Belgrad 267
Mübâşeret-i küffâr-ı hâk-sâr be-muhâsara-i kal'a-i Budun 269
İnhizâm-ı Ser'asker Süleyman Paşa 269

Şehâdet-i muhafız-ı kal'a-i Budun Vezîr-i mükerrer
Kara Mehmed Paşa 270

Hüsn-i tedbîr-i Vezîr İbrahim Paşa der-Budun 271

Zuhûr-ı avâtuf-ı mülûkâne berây-ı halâs-ı Budun 273

Ta'mîr-i kal'a-i metîne-i Budun 273

Halâs-ı kal'a-i Kamanîçe ez-muhâsara-i kefere-i
Leh 273

În'âmât-ı pâdişâhî berây-ı halâs-ı Kamanîçe 274

VEKÂYİ'İ SENE-İ SITTE VE TİS'İN VE ELF 275

Ta'yîn-i asker be-muhâfaza-i Budun 275

Tedmîr-i küffâr der-Kapoşvar 275

Tebdîl-i ser'asker-i cânib-i Üngürus 275

Tebdîl-i manâsıb-ı vüzerâ-yı izâm 275

Vürûd-ı elçi-i Françe berây-ı tecdîd-i sulh 275

Zuhûr-ı mâl-i medfûn der-hâne-i Defterdâr Hasan
Paşa 276

İrtihâl-i şeyh-i Nova eş-Şeyh Mustafa Efendi 276

Müdâfa'a-i düşmen-i dîn der-İskenderiye 276

İhdâs-ı sefâyin ve nasb-ı ümerâ-i deryâ 276

Muhâsara-i kal'a-i Koron ez-cânib-i küffâr 278

Tedârük ve levâzım-ı mühimmât-ı serhad 280

Vefât-ı Mahmud Paşa der-kal'a-i Kamanîçe 281

Azl-i vâlî-i Şam der-Edirne 281

Sarf-ı mâl berây-ı mevâcib ü mühimmât-ı donanma-
yı hümâyûn 281

Azl-i muhafız-ı Kandiye ve ta'yîn-i muhafız-ı Hanya 281

İstîlâ-yı küffâr be-kal'a-i Sonlok ve muhafız-ı Arat 282

Muhâsara-i Segedin ez-cânib-i Hayzer ve firâr-ı
küffâr 282

İrsâl-i asâkir-i İslâm be-cânib-i Belgrad 282

Tertîb-i cezâ-yı Ferhadzâde berây-ı zulm ü bî-dâd 283

Azîmet-i Vezîr-i mükerrer İbrahim Paşa be-
muhâsara-i Estergon 283

Nefy-i Atpazârî eş-Şeyh Osman Efendi 283

İnhirâf-ı mizâc-ı sadrîa'zam ve nasb-ı kâimmakâm 283

Azl-i Defterdâr Mehmed Paşa 283

İhzâr-ı kral-ı Kurs be-cânib-i Belgrad 284

İstîlâ-yı küffâr-ı hâk-sâr be-kal'a-i Uyvar 284

Azîmet-i asker-i İslâm be-muhâsara-i kal'a-i
Pasova 285

Tebdîl-i ser'asker-i cezîre-i Mora 285

Muhâsara-i Moton ez-taraf-ı küffâr ve muhârebe-i
asker 285

Vukû'-ı muhârebe bâ-düşmen-i dîn der-hudûd-ı
Bosna 286

Katl-i vezîr-i mükerrer Ser'asker İbrahim Paşa 286

Vefât-ı Beyâzîzâde Efendi 287

Nasb-ı ser'asker-i cedîd be-cânib-i Üngürus 287

İrtihâl-i Şeyh Vanî Efendi der-Bursa 288

Vefât-ı Sâ'atçi Mehmed Paşa 288

VEKÂYİ'İ SENE-İ SEB'A VE TİS'İN VE ELF 289

Azl-i Vezîria'zam Kara İbrahim Paşa 289

Azl-i sadr-ı Anadolu 290

Tevcîh-i vezâret be-kethudâ-yı Âsaf-ı sâbık 290

Nasb-ı kapudan paşa 290

Ta'yîn-i zamîme be-havâss-ı Vezîr-i mükerrer
Şahin Mustafa Paşa 290

Nefy-i vezîria'zam-ı sâbık be-cezîre-i Rodos 290

Teşrîf-i cenâb-ı pâdişâhî be-Sarây-ı Edirne 291

Tebdîl-i muhafız-ı Sakız ve ağa-yı yeniçeriyân 291

Ta'yîn-i Serdâr-ı ekrem Süleyman Paşa be-sefer-i
Üngürus ve tedârük-i mühimmât 291

Tevcîh-i kâimmakâmî-i rikâb-ı hümâyûn be-
Mirâhûr-ı evvel Receb Ağa 291

Tevcîh-i rütbe-i vezâret be-emîn-i cev Hüseyin
Efendi 292

İmdâd kerdin-i şehriyârî berây-ı mesârif-i sefer
ez-hazîne-i Enderûn 292

Azîmet-i hümâyûn be-cânib-i Âstâne-i sa'âdet 292

Tevcîh-i eyâlet-i Basra be-Gümrükçü el-Hâc
Hüseyin Paşa 292

Âmeden-i elçi-i Leh ve Barabaş 293

Hareket-i ordu-yı hümâyûn be-sefer-i Üngürus ve muhâsara-i Budun ez- taraf-ı küffâr 293
Tertîb-i hıfz ve mühimmât-ı İstoni-Belgrad 295
Tebdîl-i Muhâfız-ı Kanije 295
Tebdîl-i Şeyhülislâm 295
Nasb-ı sadr-ı Rum 295
Azîmet-i serdâr-ı ekrem be-kal'a-i Segedin 296
İstîlâ-yı küffâr be-kal'a-i Peçuy ve Şikloviş 296
Tertîb-i hıfz ve mühimmât-ı sügür-ı İslâm 296
Ta'yîn-i meştâ be-Kalgay Sultân bâ-Tatar 296

VEKÂYİ'İ SENE-İ SEMÂN VE TİS'İN VE ELF 297

İstîlâ-yı düşmen-i dîn be-kal'a-i Segedin 297
Taleb-i imdâd-ı seferiyye ez-memâlik-i mahrûsa 297
Taleb-i asker ez-mîr-i urbân-ı Bâdiye 297
Tevcih-i eyâlet-i Mısır be-kethudâ-yı Haseki Sultân 298
Teftîş-i neferât-ı tâife-i sipâh ü silâhdâr 298
İrsâl-i mevâcib-i serhad ber-vech-i nakd 298
Akd-i meclis-i meşveret ve nefy-i Hamid Efendi 298
Vefât-ı Vezîr Silâhdâr Hüseyin Paşa 299
Vefât-ı vâlî-i Basra Hüseyin Paşa 300
Azl-i defterdâr-ı ordu-yı hümâyûn 300
Tebdîl-i vülât-ı eyâlet-i Bosna ve Rumeli 301
Nefy-i mahdûm-ı Minkarizâde Efendi 301
Hareket-i ordu-yı hümâyûn ez-sahrâ-yı meştâ-yı Belgrad 301
Tahlîs-i esîr İsmail Paşa ez-dest-i küffâr 303
Nasb-ı Serçeşme Yeğen Osman ve vâlî-i Karaman Kemânkeş Ahmed Bey 303
Ta'kîb-i tabur-ı makhûr-ı küffâr 303
Azl-i vâlî-i Anadolu be-töhmet-i adem-i itâ'at 304
Hücûm-ı küffâr be-cânib-i Kırım 304
Azîmet-i serdâr-ı ekrem be-cânib-i Varadin 305

Kabz-ı mâl-i Kâdî'asker Hamid Efendi ez-cânib-i mîrî 305
Ta'yîn-i asker be-cânib-i tabur-ı makhûr 305
Tahrîr-i mahzar ez-cânib-i ordu-yı hümâyûn be-rikâb-ı pâdişâhî 307
Süret-i mahzar-ı tavâif-i askeriyye 307
Avdet-i vâlî-i Diyarbekir ve ağa-yı yeniçeriyân ve kâdî-i ordu be-Varadin 309
Vurûd-ı haber-i muhâsara-i kal'a-i Dukin be-taraf-ı ordu 309
Âmeden-i haber-i fitne ez-ordu-yı hümâyûn ve irsâl-i mîrâhûr-ı sâni ez-taraf-ı rikâb-ı hümâyûn 309
Ta'yîn-i ser'asker be-meştâ-yı Belgrad 310
Vusûl-i Süleyman Paşa be-Âstâne-i sa'âdet 310
Meşveret der-huzûr-ı hümâyûn 310
Vusûl-i silâhdâr-ı şehriyârî be-cânib-i Serdâr-ı cedid Siyavuş Paşa 311
İstîlâ-yı düşmen-i dîn be-İstoni-Belgrad ve Sigetvar 311
İttifâk-ı erbâb-ı fitne be-î'dâm-ı ba'z-ı ricâl-i devlet 311
Azl-i Kâimmâkâm Receb Paşa ve firâr-ı vey 313
Nasb-ı kâimmakâm-ı Âstâne-i sa'âdet 314
Taleb-i mâl-ı mîrî ez-emîn-i Tersâne ve emîn-i Gümrük 314
Nasb-ı defterdâr ve başbâkikulu der-ordu 314
Vusûl-i hatt-ı hümâyûn be-ordu-yı hümâyûn 315
Vurûd-ı mahzar-ı asker berây-ı tebdîl-i ağa-yı dârüssa'ade 315
İstîlâ-yı kefer-e-i Nemçe be-kılâ'-ı memleket-i Erdel 316
Tebdîl-i sadr-ı Rum ve Anadolu ve kâdî-i İstanbul 316
İrtihâl-i Nakibüleşraf Es'adzâde Efendi 316
Vusûl-i Haseki Ağa be-Âstâne ve ba'z-ı tebdîlât 316
Vefât-ı şeyhülislâm efendi 317
Müsadere-i Yusuf Ağa ez-taraf-ı mîrî 317
Vusûl-i ordu-yı hümâyûn be-mahmiyye-i Edirne 317
İrsâl-i mahzar ez-ordu-yı hümâyûn berây-ı hal'-i pâdişâh-ı âlem-penâh 318

- VEKĀYİ'İ SENE-İ TİS'A VE TİS'İN VE ELF** 319
- Vukū'-ı cülūs-ı hümâyûn der-Âstâne 319
- Beyân-ı hâl-i Hudâvendigâr-ı sâbık Sultân Mehmed Hân 320
- Zikr-i mesned-ârâyân-ı vezâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ 320
- Zikr-i meşâyih-ı İslâm سلمهم العزيز العليم 321
- Kudât-ı asâkir-i sadr-ı Rumeli 322
- Kādî'askerân-ı sadr-ı Anadolu 323
- Kudât-ı dârü's-saltana-i Kostantiniyyetü'l-mahmiyye 324
- Tafsîl-i vekâyi'-i ahd-i saltanat-ı Pâdişâh-ı zamân ve sultân-ı devrân es-Sultân ibnü's-Sultân es-Sultân Süleyman Hân ibnü's-Sultân İbrahim Hân 325
- Zuhûr-ı Receb Paşa ez-ihfâ 325
- Vusûl-ı ordu-yı hümâyûn be-cânib-i Âstâne 326
- İstinkâf-ı Yeğen Osman Paşa ez-duhûl-i şeh 326
- Vusûl-i donanma-yı hümâyûn be-Âstâne 326
- Tevcih-i eyâlet-i Mısır be-Silâhdâr-ı şehriyârî Hasan Paşa 326
- İrcâ'-ı Yusuf Ağa ez-merhale-i İznik 326
- Cem'iyyet-i zorba-yı asker ve fitne vü fesâd-ı işân 326
- Katl-i Kâimmakâm-ı sâbık Receb Paşa be-ikdâm-ı zorba-yı asker 327
- İhrâc-ı mevâcib-i tavâif-i askeriyye 327
- Cem'iyyet-i eşkiyâ berây-ı bahşiş-i cülūs-ı hümâyûn 327
- Tasallut-ı eşkiyâ be-iltizâm-ı mukâta'ât 328
- Tebdil-i ağa-yı yeniçeriyân be-ibrâm-ı zorba 328
- Tevcih-i eyâlet-i Rumeli be-Yeğen Osman Paşa 329
- Tedârük ü tevzi'-i cülûsiyye-i asâkir 329
- Ziyâret-kerden-i şehriyâr-i âlem be-türbe-i Ebî Eyyûb-i Ensârî-râ 329
- Tevcih-i rütbe-i vezâret be-kethudâ-yı hazîne 329
- Tebdil-i ağa-yı yeniçeriyân berây-ı def-i fitne 330
- Avdet-i vâli-i Diyarbekir ve ağa-yı yeniçeriyân ve kâdî-i ordu be-Varadin 330
- Vürûd-ı haber-i muhâsara-i Dukin be-araf-ı Ordu 331
- Kabz-ı emvâl-i Yusuf Ağa der-Mısır ez-araf-ı mirî 331
- İrsâl-i kâimmakâm-ı rikâb be-muhâfaza-i Seddülbahr 331
- Tebdil-i şeyhülislâm efendi 332
- Azl-i Kethudâ-yı Yeniçeriyân Abdullah Ağa 332
- Katl-i ağa-yı yeniçeriyân 332
- Hücûm-ı eşkiyâ be-Sarây-ı Âsafî ve şehâdet-i Vezîria'zam 333
- Cemi'yyet-i buğât der-Ağa Kapusu 334
- Nasb-ı Kâimmakâm İsmail Paşa 334
- Zuhûr-ı gayret-i Hakk der-bâre-i zorba-yı eşkiyâ-yı asker 334
- Teslîm-i mühr-i hümâyûn be-İsmail Paşa 335
- Azl ü tebdil-i sudûr-ı ulemâ 335
- Nasb-ı ağa-yı yeniçeriyân ve mirâhûr-ı evvel ve sâni ve kethudâ-yı bevâbân 335
- Ahz ve katl-i Hacı Ali ez-gürûh-ı zorba-yı eşkiyâ 335
- Teftîş-i emvâl-i gâretzede-i Siyavuş Paşa 335
- İstîlâ-yı küffâr be-kal'a-i Eğre 336
- Tevviz-i ser'askerî-i Üngürus be-cânib-i Yeğen Osman Paşa 337
- İstîlâ-yı düşmen-i dîn be-kal'a-i Knin 337
- İstîlâ ve hücum-ı küffâr be-havâlî-i Bosna 337
- Ta'yîn-i asker-i nefir-i âmm be-kahr u tedmîr-i Yeğen Osman Paşa 338
- Tevcih-i eyâlet-i Erzurum be-Silâhdâr-ı şehriyârî-yi sâbık Mustafa Paşa 338
- İhrâc-ı asker-i nefir-i âmm be-tedmîr-i tâife-i Türedi ez-vilâyet-i Anadolu 339
- Ahz u habs-i Kara Mustafa Paşa Kethudâ-yı Yeğen Osman Paşa 339
- İhrâc-ı evânî-i zer ü sîm ez-hazîne-i Hâs-âhûr 339
- Âmeden-i şükât ez-muhassıl-i Rumeli ve katl-i vey 339
- Azl ü habs-i Defterdâr Hüseyin Efendi 340
- Azl-i Vezîria'zam Tevki'î İsmail Paşa 340
- İbkâ-yı mansıb-ı ser'askerî-i Üngürus Yeğen Osman Paşa 340

Tevcih-i elviye be-rüesâ-yı tâife-i Türedi 340
İtlâk-ı Kara Mustafa Paşa ez-etbâ'-ı Yeğen Osman Paşa 341
İtlâk-ı Defterdâr-ı sâbık Hüseyin Efendi ve tevcih-i vezâret-i vey 341
İhrâc-ı silâhdâr-ı şehriyârî 341
Azl-i Defterdâr Ramazan Efendi 341
Hareket-i eşkiyâ der-derûn-ı kal'a-i Kandiye 341
İzhâr-ı rağbet be-akd-i sulh-i Nemçe ez-cânib-i elçi-i Felemenk 342
Tevcih-i livâ-yı Maraş be-başbâkıkulu 343
Fitne-i tavâif-i askeriyeye der-kal'a-i Temeşvar 343
Tevcih-i rûznâmçe-i evvel be-Süleyman Efendizâde Mustafa Efendi 343
Zuhûr-ı vak'a-i Yeğen Osman Paşa der-Belgrad 343
Tevcih-i vezâret be-Defterdâr el-Hâc Mehmed Beyefendi 345
Azl ü tebdil-i ağa-yı yeniçeriyân ve kethudâ bey 345
Da'vet-kerden-i Defterdâr-ı sâbık Ali Paşa be-Âstâne 346
Âmeden-i kefere-i Venedik be-muhâsara-i Eğriboz 346
Sudûr-ı fermân-ı âli der-kat'-ı mangır der-Darbhâne 347
Nasb-ı emîn-i hamr ve emîn-i resm-i nev-peydâ-yı duhân 347
Meks ü ârâm-ı Devlet-i Aliyye der-Edirne ve terk-i sefer ü hareket 348
Vukû'-ı zelzele-i azîme der-şehr-i İzmir 348
Vukû'-ı muhârebât-ı adide der-havâli-i Öziçe 348
Âmeden-i küffâr-ı Nemçe be-muhâsara-i kal'a-i Belgrad 349
Keyfiyyet-i hâl-i firâriyân-ı Belgrad bâ-sefâyin-i nehr-i Tuna 350
İstîlâ-yı küffâr be-hısn-ı hasîn-i Belgrad-ı sengîn-âbâd ve kal'a-i Semendire 350
Ta'yîn-i Yeğen Osman Paşa be-muhâfaza-i etrâf-ı serhad 351
Ta'yîn-i Zülfikar Efendi be-tarîk-ı sefâret be-cânib-i Nemçe 351

VEKÂYİ'-İ SENE-İ Mİ'E VE ELF 353

Tevcih-i vezâret be-Ser-çavuşân Salt Ahmed Ağa 353
Sudûr-ı fermân-ı âli be-ziyâde-i revâc-ı mangır 353
Tevcih-i mansıb-ı kapudanî be-Kalaylı Ahmed Paşa 353
Müşâvere-i ahvâl-i seferiyeye der-huzûr-ı sadr-ı âli 353
Katl-i Ağa-yı Yeniçeriyân-ı sâbık Yusuf Ağa 355
Katl ü tedmîr-i cem'-i kesîr be-töhmet-i şekâvet 355
Katl-i Kethudâ-yı Yeniçeriyân-ı sâbık Kel Ömer Ağa 356
Sudûr-ı hatt-ı hümâyûn berây-ı da'vet-i Hân-ı âli-şân ve vusûl-i cenâb-ı hânî be-Edirne 356
Müşâvere-i sefer ve tertîb-i cezâ-yı Yeğen Osman Paşa 356
Ta'yîn-şuden-i defterdâr paşa be-muhâfaza-yı Kandiye 357
Azl ü nefy-i Kâdi-i İstanbul Mîrzâ Mustafa Efendi 357
Men' ü ref-i tâife-i Saruca ve Segbân 357
Zuhûr-ı keyfiyyet-i acibe der-kârhâne-i top 358
Zuhûr-ı fitne vü fesâd der-Kamaniçe 358
Muhârebe-i kral-ı Kurs be-kefere-i Nemçe der-sâhil-i nehr-i Tuna 358
Tekrâr-ı isyân-ı Ciridoğlu 359
Muhârebe-i Gedik Paşa bâ-Hüseyin Paşa 359
Tevcih-i rütbe-i vezâret be-Muhâfız-ı Hanya Halil Paşa 361
Tertîb-i cezâ-yı Yeğen Osman Paşa ve hevâdârân-ı vey 361
Azîmet-i hümâyûn be-sefer-i Üngürus 362
Meks ü ârâm-ı Vâlîde Sultân der-Edirne 362
Tevcih-i vezâret be-Amucuzâde 362
Hareket-i hümâyûn be-cânib-i Sofya 362
Vukû'-ı muhârebe vü mukâtele ez-cânib-i Bosna 362
Kat'-ı mankır der-Saraybosna 363
Katl-i Seyyid Paşa ser'asker-i sâdât 363
Tevcih-i eyâlet-i mısır-ı Kahire be-Kethudâ Ahmed Paşa 363

Muhârebe-i Ser'asker Receb Paşa be-cânib-i küffâr 363
İnhizâm-ı kefere-i Haydûd der-havâlî-i Bosna 364
Feth ü teshîr-i kal'a-i İzvornik 365
Tahlîs-i kal'a-i İrşeve ez-hücûm-ı küffâr 365
Muhârebe-i donanma-yı hümâyûn der-nehr-i Tuna
bâ-sefâyin-i küffâr 365
Feth ü teshîr-i kal'a-i Fethülislâm 365
Ta'yîn-i asâkir-i İslâm-ı vâfire berây-ı muhâfaza-i
Niş 366
Ameden eşkiyâ-yı Türedi ez-cânib-i mısır-ı Kahire 366
İnhizâm-ı Ser'asker Receb Paşa 366
İstîlâ-yı küffâr be-kal'a-i Niş 367
Hücûm ve avdet-i küffâr ez-cânib-i Eflak 368
Akd-i meclis-i meşveret be-re'y-i umûr-ı
seferiyye 368
Tevcih-i kâimmakâm-ı rikâb be-Kethudâ-yı Sadr-ı
âlî Çelebi Mehmed Ağa 369

VEKÂYİ'İ SENE-İ İHDÂ VE Mİ'E VE ELF 370

Avdet-i hümâyûn be-cânib-i Edirne 370
İstîlâ-yı küffâr be-kal'a-i Vidin ve Fethülislâm 370
Katli Arab Receb Paşa ve nefy-i Kethudâ-yı
Yeniçeriyân Receb Ağa 370
Nusret-i asker-i İslâm der-Boğaz-ı Dırağman 371
Katli eşkiyâ-yı Türedi 371
Âmeden-i küffâr be-Üsküb 371
Ta'yîn-i Halil Paşa be-cânib-i Kaçanik 372
Meşveret-i erkân-ı devlet ve a'yân-ı saltanat berây-ı
tebdil-i sadr-ı âli 372
Vusûl-i Kâimmakâm Vezîr-i mükerrem Hazînedâr
Ali Paşa be-Edirne 373
Nefy ü tesyîr-i sadrî'zam-ı sâbık Mustafa Paşa be-
kasaba-i Malkara 373
Vusûl-i sadr-ı âli-i cedid be-Edirne 373
Mübâşeret-i sadr-ı âli berây-ı ref-i mezâlim 374
İ'ade ve müsâdere ve habs-i kâimmakâm-ı sâbık 374
Vusûl-i kethudâ-yı bevâbân be-ordu-yı hümâyûn 374

İhzâr ve habs-i etbâ'-ı sadrî'zam-ı sâbık 374
Ahz u kabz-ı emvâl-i sadrî'zam-ı sâbık be-cânib-i
mîrî 375
Ahz u kabz-ı emvâl-i Kâimmakâm-ı sâbık Mehmed
Paşa ve katli-vey 375
Ref-i rüsûm-ı muhdese-i hamr 375
Nasb-ı Kethudâ-yı Yeniçeriyân Mehmed Ağa 375
Tevcih-i emâret be-kâtib-i yeniçeriyân ma'a-muhzır
ağa 375
Sa'y-i Kethudâ-yı Yeniçeriyân Eğinli Mehmed Ağa
be-cânib-i mîrî 376
Katli Bektaş Ağazâde ve Şeyhzâde 376
Tebdil-i reisülküttâb ve rûznâme-i evvel 376
Tevcih-i eyâlet-i Bağdad 376
Tevcih-i eyâlet-i Erzurum be-muhâfız-ı Hanya 377
Nasb-ı ağa-yı yeniçeriyân 377
Tevcih-i eyâlet-i Diyarbekir be-Kemânkeş Ahmed
Paşa 377
Tebdil-i kapudan-ı deryâ 377
Vukû'-ı ba'z-ı tebdilât ü tevcihât 377
Tevcih-i eyâlet-i Trablus be-kâimmakâm-ı sâbık 377
Tevcih-i Kazâ-i Mekke-i mükerreme be-Kâdi-i ordu-
yı hümâyûn Abdullah Efendi 378
Mübâşeret-i te'dib-i ahâlî-i Kıbrıs 378
Meks ü karâr-ı Hân-ı âli-şân der-Kırım berây-ı
hareket-i Moskov 378
Akd-i meclis-i meşveret der-huzûr-ı Hân-ı âli-şân 378
Vusûl-i Koca Halil Paşa be-ordu-yı hümâyûn ve
avdet-i asker-i İslâm be-cânib-i Edirne 379
Muhârebe-i Hân-ı âli-şân der-Kosova 379
Kahr u tedmîr-i a'dâ-yı din der-havâlî-i Prizrin 380
Fîrâr-ı küffâr-ı hâk-sâr ez-Prîştine 381
Feth ü teshîr-i kal'a-i Novaberda 381
Avdet-i Hân-ı âli-şân be-cânib-i Edirne 381
Tebdil-i vâlî-i eyâlet-i Şam 382
Tertîb-i cezâ-yı Serçeşme Tokmak Bölükbaşı 382
Nakl-i sadr-ı Anadolu be-sadr-ı Rum ve kâdi-i
İstanbul be-sadr-ı Anadolu 382

Vefât-ı sadrîa'zam-ı sâbık Mustafa Paşa 382
 İhrâc-ı Kâtib-i ağa-yı dârüssa'âde be-muhâsebe-i
 Haremeyni'ş-şerifeyn 382
 Tebdilât-ı ba'z-ı vülât-ı etrâf 382
 İrtihâl-i hazret-i Vâlide Sultân 382
 Ta'yîn-i hâs be-Kethudâ kadın 383
 Ref-i hedâyâ-yı idiyye ez-ricâl-i devlet 383
 Ta'yîn-i silâhşor-ı şehriyârî be-Mısır berây-ı tahsil-i
 gılâl 383
 İb'ad-ı Hoca-i sultânî Arabzâde ez-kurb-i pâdişâhî 384
 Azl-i ağa-yı dârüssa'âde berây-ı hilâf-gîrî-i sadr-ı
 âlî 384
 Azl ü müsâdere-i kâtib-i sâbık-ı ağa-yı dârüssa'âde 385
 Katl-i Vezîria'zam-ı sâbık İsmail Paşa 385
 Zuhûr-ı harîk der-kurb-i Ebî Eyyûbi Ensârî 385
 Gark-şuden-i ba'z-ı sefâyin ez-şiddet-i rüzgâr 386
 Azl-i Defterdâr Yusuf Efendi 386
 Tebdil-i Nakîbüleşrâf 386
 Katl-i Mîr-i mîrân-ı Adana Harmuş Mehmed Paşa 386
 Azl-i Ser-cebeciyân Mustafa Ağa 386
 Azl-i Şeyhülislâm Debbâğzâde Mehmed
 Efendi 386
 Katl-i Kâtib-i sâbık-ı ağa-yı Dârüssa'âde Mehmed
 Efendi 387
 Ref-i vezâret-i Ser'asker Mahmud Paşa 387
 Vukû'-ı zelzele-i azîme 387
 Nefy-i Atpazârî eş-Şeyh Osman Efendi 387
 Avdet-i Şeyhülislâm-ı sâbık Ali Efendi be-Âstâne 387
 Nasb-ı Kâimmakâm-ı Âstâne-i sa'âdet el-Hâc Ali
 Paşa 388
 Tevcih-i eyâlet-i Basra be-Ahmed Paşa 388
 Hareket-i serdâr-ı ekrem be-sefer-i hümâyûn 388
 Muhâsara-i kal'a-i Şehirköyü 388
 İnhizâm-ı asker-i Hayzer be-cânib-i Erdel 389
 Feth ü teshîr-i kal'a-i Vidin 389
 Nusret-i İslâmiyân der-nezd-i Rahova 390

Vusûl-i asâkir-i Tatar-ı sabâ-reftâr be-ordu-yı
 hümâyûn 390
 Feth ü teshîr-i kal'a-i Niş 390

VEKÂYİ'-İ SENE-İ İSNÂ VE Mİ'E VE ELF 392

Vukû'-ı feth ü teshîr-i kal'a-i Semendire 392
 Feth ü teshîr-i kal'a-i Belgrad 392
 Vürûd-ı hatt-ı hümâyûn ve teşrifât-ı celile-i
 şehriyârî 394
 Hareket-i hümâyûn be-cânib-i Âstâne-i sa'âdet 394
 Azîmet-i Serdâr-ı kâm-kâr be-kal'a-i Ösek 394
 Tecâvüz-i kefere-i Venedik ez-etrâf-ı hudûd 395
 Feth ü teshîr-i ada der-miyân-ı nehr-i Tuna 396
 Teslîm-i miftâh-ı Kamâme be-kefere-i Françe 397
 Tebdil-i vâli-i Trablus ve Kıbrıs 397
 Katl-i Metmet Osman Paşa 397
 İnşâ-i sefinehâ-yı nehr-i Tuna 397
 Mübâya'a-i zehâir be-tarîkı'n-nakd ez-sevâhil-i
 nehr-i Tuna 397
 İrsâl-i asâkir be-cânib-i Erdel ve inhizâm-ı küffâr 398
 Azîmet-i Selim Giray Hân be-hacc-ı şerîf 400
 Nasb-ı Şeyhül-harem-i Medîne-i münevvere Yusuf
 Ağa 400
 Tebdilât-ı manâsıb-ı vüzerâ-yı izâm 401
 İrtihâl-i Atpazârî eş-Şeyh Osman Efendi der-kal'a-i
 Magosa 401
 Tertîb-i hudûd ve mekâdir be-revâc-ı envâ'-ı
 nukûd 401
 Vefât-ı Vâli-i Mısır Ahmed Paşa ve nasb-ı vekil be-
 cây-ı vey 401
 Tertîb-i nizâm-ı cedîd be-ahvâl-i cizye der-memâlik-i
 mahrûsa 401
 Mûsâmaha-i sadr-ı âlî der-ahvâl-i narh-ı es'âr 402
 İcâd-ı mukâta'a-i resm-i duhân be-vech-i
 istiklâl 402
 Tefvîz-i tedmîr-i İbn-i Vâfi şakî be-vâli-i Mısır 403
 Ta'yîn-i hâs be-Vâli-i Diyarbekir el-Hâc Ali Paşa 403

Me'mûriyyet-i Kâdi-i Mekke Abdullah Efendi be-
ikâmet der-kazâ-i Circe 403

Hareket-i donanma-yı hümâyûn be-cânib-i Bahr-ı
Sefid 403

Zuhûr-ı fitne vü fesâd der-miyân-ı ahâlî-i cezîre-i
Kıbrıs 404

Meks ü ârâm-ı Pâdişâh-ı enâm der-Âstâne ve
hareket-i serdâr-ı ekrem be-Edirne 405

Nefy-i ba'z-ı ricâl ez-tâife-i ulemâ be-cezîre-i Kıbrıs 406

Nasb-ı kâimmakâm-ı Âstâne-i sa'âdet Amucazâde 406

Hareket-i serdâr-ı ekrem ma'a ordu-yı hümâyûn
be-cânib-i Edirne 406

İrtihâl-i hazret-i Sultân Süleyman Hân رحمه الله عليه 406

Mesned-ârâyân-ı sadâret-i uzmâ der-müddet-i
saltanat-ı Pâdişâh-ı mağfûr 407

Mesned-ârâyân-ı sadr-ı celilü'l-kadr-i meşihat-i
İslâmiyye 407

Kudât-ı asâkir-i Rumeli 407

Kudât-ı asâkir-i sadr-ı Anadolu 408

Sadr-nişinân-ı rütbe-i vâlâ-yı nekâbet-i eşrâf 408

Kudât-ı Kostantiniyyetü'l-mahmiyye 408

Vusûl-i haber-i cülûs-ı Ahmed Hân-ı Sâni be-ordu-yı
hümâyûn 408

Teşrifât-ı hümâyûn be-Câmi'-i Atik berây-ı
tekallüd-i şimşir-i âlem-gîr-i mülûkâne 409

Azl-i Ser-etubbâ-i hâssa Hayâtîzâde 409

İhrâc-ı ba'z-ı ağâyân der-rikâb-ı şehriyârî 409

İrtihâl-i İmâm-ı sâbık Hanefî İbrahim Efendi der-
cezîre-i Kıbrıs 409

Vusûl-i mühr-i şerif ve hatt-ı hümâyûn be-cânib-i
serdâr-ı ekrem 409

Azîmet-i serdâr-ı ekrem be-mukâbele-i a'dâ-i dîn ve
vukû'-ı muhârebe-i azîme 409

Galebe-i donanma-yı İslâm der-nehr-i Tuna be-
sefâyin-i küffâr 411

Serdârî-i Halil Paşa ve ağa-şuden-i kethudâ-yı
yeniçeriyân be-ittifâk-ı nâs 411

Tevcih-i sadâret-i uzmâ be-Kâimmakâm Ali Paşa ve
kâimmakâmî-i rikâb be-Silâhdâr Ali Ağa 412

Me'mûriyyet-i sadr-ı âli be-azîmet-i sefer 412

Müşâvere berây-ı azîmet-i sadr-ı âli be-sefer ve
mu'âraza-i sadr-ı Rum 412

Azl-i Sadr-ı Rum Yahya Efendi berây-ı mu'âraza
bâ-sadrîa'zam 413

Ta'yîn-şuden-i Mahmud Beyzâde ve Ser-
bostaniyân-ı Edirne be-teftiş-i kefere-i Haydûd 413

Tecâvüz-i kefere-i Leh be-cânib-i hudûd ve ihrâc-ı
asker-i nefir-i âmm berây-ı muhâfaza 413

Tevcih-i mansıb-ı serdârî be-Vezîr Pîr Halil
Paşa 413

İsâl-i zehâyir be-hısn-ı hasîn-i Temeşvar 414

Halâs-ı kal'a-i Lipova ez-muhâsara-i küffâr be-
imdad-ı muhâfız-ı Temeşvar 414

Te'hîr-i azîmet-i sadr-ı âli be-sefer-i hümâyûn be-
mevsim-i bahâr 414

VEKÂYİ'-İ SENE-İ SELÂSE VE Mİ'E VE ELF 415

Katl-i Kethudâ-yı Sadr-ı Şehîd Mustafa Efendi 415

İhzâr-ı Defterdâr be-rikâb-ı hümâyûn ve tevcih-i
defterdârî be-Ali Efendi 415

Tebdilât-ı vülât ve tertib-i mühimmât-ı sügür-ı
İslâmiyye 415

Vusûl-i asker-i İslâm be-Edirne 415

İrtihâl-i Mu'allim-i sultânî Arabzâde Abdülvehhâb
Efendi der-kurb-i Medîne-i münevvere 416

Rehâ-yâften-i Esir Mustafa Paşa ez-dest-i küffâr 416

İtlâk-ı menfi-şudegân-ı ulemâ ez-cezîre-i Kıbrıs 416

Tertib-i cezâ-yı erbâb-ı fitne vü tuğyân ez-ahâlî-i
Şam 416

Katl-i Vâlî-i Basra Defterdâr Hüseyin Paşa 417

Katl-i Sâhib-i ayâr Mustafa be-töhmet-i vefret-i
mâl 417

Tevcih-i livâ-yı Hama ve Humus be-Şerif Sa'd 417

Tard ü teb'id-i Silâhşor Muslu Ağa ez-rikâb-ı
hümâyûn 417

Tevcih-i vezâret be-kethudâ-yı hazîne ve tebdilât-ı
ba'z-ı vüzerâ 417

Azl ü katl-i Ağa-yı Yeniçeriyân Eğinli Mehmed Ağa 417
Azl-i Hân-ı Kırım Saadet Giray ve nasb-ı Safa Giray Hân 418
Tevcih-i emânet-i defter be-Defterdâr-ı sâbık Ramazan Efendi 419
Vefât-ı Ağa-yı Dârüssa'âde Ahmed Ağa 419
Vukû'-ı hâlet-i garîbe der-husûs-ı şerâfet-i Mekke 419
Vürûd-ı haber-i isyân-ı Mânî' şaki ve şehâdet-i vâli-i Basra 420
Tevcih-i rütbe-i vezâret be-Defterdâr Ali Efendi 420
Katl-i Kemânkeş Ahmed Paşa ve Deli Ömer Paşa ve Yumak Paşa 420
Vürûd-ı sefer ez-cânib-i şâh-ı Acem 421
İhrâc-ı mevâcib ve vukû'-ı arz der-Divân-ı Hümâyûn 421
Teslîm-i kal'a-i Karapusa be-cânib-i Devlet-i Aliyye ez-taraf-ı kapudan-ı kal'a 421
Azl-i Şeyhülislâm Feyzullah Efendi 421
Hücûm-ı kefere-i Nemçe be-kal'a-i Varat 421
Azl-i Ağa-yı Dârüssa'âde İsmail Ağa 422
İstirdâd-ı mühr-ı hümâyûn ez-Vezîria'zam Ali Paşa 423
Tecdîd-i mansıb-ı ser'askerî be-Hazret-i Halil Paşa 424
İbka-yı riyâset be-Ebûbekir Efendi ber-vech-i te'bid 424
Çehresâyî-i kral-ı Kurs be-rikâb-ı hümâyûn 424
Sudûr-ı izin be-tertib-i hedâyâ-yı merfû'a-i erkân-ı devlet 424
İrtihâl-i Hazret-i Şeyhülislâm Ali Efendi 424
Azl ü nefy-i Sadr-ı Rum Erzincanî es-Seyyid Ali Efendi 424
Vusûl-i Sadria'zam el-Hâc Ali Paşa be-şehir-i Edirne 425
Da'vet-i vâli-i Trablus berây-ı kâimmakâm-ı rikâb 425
Da'vet-i kâimmakâm-ı Âstâne berây-ı ağa-yı yeniçeriyân-ı dergâh-ı âli 425

Tebdil-i defterdâr ve vâli-i Kıbrıs 425
İrtihâl-i şeyh Himmet Efendi 425
Kahr u tedmîr-i kefere-i Haydûd 426
Katl-i Vâli-i Kıbrıs Ali Paşa 426
Katl-i Vâli-i Erzurum Esîri Halil Paşa 426
Tevcih-i eyâlet-i Bağdad be-Muhassıl-ı Haleb Ahmed Ağa 426
Teslîm-i nâme-i hümâyûn be-elçi-i Acem der-huzûr-ı hümâyûn 427
Avdet-i Zülfikar Efendi ez-memleket-i Nemçe 427
İlbâs-ı hul'at-i kâimmakâmî be-Mustafa Paşa 428
İndifâ'-ı âsâr-ı fitne vü fesâd ez-havâli-i Trablusşam 428
Hareket-i Vezîria'zam ve Serdâr-ı ekrem el-Hâc Ali Paşa be-cânib-i Belgrad 428
Müşâvere der-Sahrâ-yı Belgrad ve ittifâk-ı ârâ be-ta'mîr-i kal'a-i mezbûre 429
Âmeden-i kefere-i Venedik be-muhâsara-i kal'a-i Todori 429
Hücûm-ı kefere-i Haydûd be-garet-i hazîne 432
Vefât-ı Vâli-i cedid-i Basra Salt Ahmed Paşa 432
VEKÂYİ'İ SENE'İ ERBA'A VE Mİ'E VE ELF 433
Velâdet-i şehzâdegân ve vukû'-ı şehir-âyîn 433
Azl-i sadr-ı Anadolu 433
Azl-i Hân-ı Kırım Saadet Giray Hân 433
Vefât-ı sadr-ı Anadolu 433
Avdet-i Vezîria'zam serdâr-ı ekrem ez-Belgrad be-cânib-i Edirne 433
Ta'yîn-i müstahfızân ve asâkir-i sâire be-kal'a-i Karapusa 434
İrtihâl-i Hazret-i Sultân Mehmed Hân-ı Gâzî رحمة الله عليه 434
Azl ve müsadere-i Defterdâr Canib Ahmed Efendi 434
Azl-i Vezîria'zam el-Hâc Ali Paşa 435
Tevcih-i defterdârî be-Kirli İsmail Efendi 436

Tebdîl-i kâdî'asker-i sadr-ı Anadolu 436
Tevcih-i eyâlet-i Kıbrıs be-Vâlî-i Sivas Kalaylı
Ahmed Paşa 437
Tebdîl-i voyvoda-i Boğdan 437
Tevcih-i kâimmakâmî-i rikâb be-Kethudâ-yı Âsafî
Osman Ağa 437
Katl-i Vezîria'zam-ı esbak Arabacı Koca Ali Paşa 437
Vefât-ı Nigâhî Mustafa Efendi ve zabt-ı zer ü
emvâl-i vey 437
Tebdîl-i kâdî-i Kostantiniyye 438
Azl-i Ağa-yı Yeniçeriyân İsmail Paşa 438
Darb-ı hıyâm-ı serdâr-ı ekrem be-Akpınar ve sa'y ü
ihtimâm-ı tertîb-i umûr-ı sefer 438
Âmeden-i elçi-i Özbek 438
Vefât-ı muhâfız-ı Özi 438
Hareket-i donanma-yı hümâyûn ez-Tersâne-i
âmire 439
Nüzûl-i sa'ika be-minârehâ-yı Câmî-i Şerîf-i
merhûm Sultân Selim Hân 439
İrtihâl-i Şehzâde Sultân Selim 439
Zuhûr-ı vak'a-i garîbe der-esnâ-i hatm-i tefsîr 439
Zuhûr-ı harîk der-dâhil-i Bâb-ı Cebe'ali 440
Tevcih-i emâret-i Resmo be-Reis-i sâbık Mehmed
Bey 440
İ'âde-i Şeyh Manevî Efendi be-Âstâne-i sa'âdet 441
Âmeden-i Mısrî Efendi be-Edirne ve i'âde-i vey be-
cezîre-i Limni 441
Teveccüh-i ordu-yı hümâyûn be-cânib-i Erdel 441
Katl-i Vezîr Mustafa Paşa Mutasarrıf-ı livâ-i
Bolu 442
Hareket-i serdâr-ı ekrem ez-Edirne be-cânib-i
Ruşçuk 442
Tezâyüd-i şekavet ü tuğyân-ı Mani Şaki der-eyâlet-i
Basra 444
VEKÂYİ'İ SENE-İ HAMSE VE Mİ'E VE ELF 446
Der-beyân-ı bakıyye-i ahvâl-i seferiyye 446
Vukû-ı harîk-ı kebîr der-İstanbul 450

Vukû-ı harîk-ı diğeri der-nezd-i Bâb-ı Ayazma 450
Azl-i Kâimmakâm-ı Âstâne 450
Azl-i Sadr-ı Rum Paşmakçızâde es-Seyyid Ali Efendi
ve me'zûnî-i vey be-azîmet-i Âstâne 451
Ta'mîr-i mevâzi-i Belgrad ve tertîb-i zehâir-i
Temeşvar ve Göle 451
Avdet-i serdâr-ı ekrem ez-Belgrad ve ihrâc-ı
mevâcib 451
Âmeden-i Hân-ı âlî-şân be-rikâb-ı hümâyûn 452
Teşrif-i hümâyûn be-Sarây-ı sadr-ı âlî ve meşveret-i
ahvâl-i devlet 453
Vefât-ı kâimmakâm-ı rikâb ve ihrâc-ı silâhdâr-ı
şehriyârî be-cây-ı vey 453
Azl-i Kâimmakâm-ı Âstâne Kalaylı Ahmed Paşa 453
Azl-i reis-i etıbbâ-i hâssa Hasan Efendi ve nasb-ı
es-Seyyid Yusuf Efendi 454
Vürûd-ı haber-i irtihâl-i Muhâfız-ı Bağdad Ahmed
Paşa 454
Tevcih-i eyâlet-i Erzurum ve akd-i Rukiye Sultân
be-Gürcü Mehmed Paşa 455
Avdet-i Hân-ı âlî-şân be-cânib-i Kırm 455
Tevcih-i eyâlet-i mısır-ı Kahire be-Ser-cebeciyân Ali
Ağa 455
Hücûm-ı nusret-lüzûm-ı Tatar be-derûn-ı
memleket-i Erdel 455
Katl-i İsmail Paşa Mutasarrıf-ı livâ-i Bursa 456
İrtihâl-i Hazret-i Şeyh Mısrî Efendi 456
Azl-i Vezîria'zam Bozoklu Mustafa Paşa ve nasb-ı
Defterdâr-ı sâbık Ali Paşa 456
İrsâl-i mâl berây-ı mesârîf-i mühimme-i Belgrad ve
eyâlet-i Bosna 457
Azl ü nefy-i Ağa-yı Dârüssa'ade Nezir Ağa 457
Akd ü tezvîc-i Ümmü Gülsüm Sultân be-
Kâimmakâm-ı Rikâb Osman Paşa 457
İbka-kerden-i eyâlet-i Şam be-Vâlî-i ma'zûl İsmail
Paşa 458
Vusûl-i Sadria'zam Ali Paşa be-cânib-i Edirne 458
Tevcih-i eyâlet-i Mısır be-Hazinedâr Ali Paşa ez-
ref-i diğeri Ali Paşa 459

Azl-i Kâimmakâm-ı Rikâb Osman Paşa ve nasb-ı
Kethudâ-yı Âsafî Abdullah Ağa be-cây-ı vey 459
Da'vet-i Murad Paşa berây-ı ağa-yı yeniçeriyân 459
Azl-i sadr-ı Rum Yahya Efendi ve nasb-ı Sadık
Efendi be-cây-ı vey 459
Da'vet-i Esir Mustafa Paşa be-kâimmakâmi-i
Âstâne 460
Azl-i Şeyhülislâm Fezullah Efendi ve nasb-ı Sadık
Mehmed Efendi be-cây-ı vey 460
Tekerrür-i İmâm Mehmed Efendi be-rütbe-i
sadâret-i Rum 460
Katli İsmail Ağa Ser-cebeciyân-ı dergâh-ı âli 460
Ta'yîn-i Tursun Mehmed Paşa berây-ı tedmîr-i
Revâfız der-cibâl-i Trablus 460
Hareket-i ordu-yı hümâyûn ez-Edirne be-cânib-i
dârü'l-cihâd-ı Belgrad 461
İstîlâ-yı küffâr be-kal'a-i Gabela ve isyân-ı ba'z-ı
re'âyâ 461
Azl ve me'mûriyyet-i Defterdâr İsmail Paşa be-
cânib-i Bosna 463
Vefât-ı Kâimmakâm Abdullah Paşa ve nasb-ı Ser-
cebeciyân Ahmed Ağa be-cây-ı vey 463

VEKÂYİ'İ SENE-İ SİTTE VE Mİ'E VE ELF 464

Vusûl-i Hân-ı âli-şân-ı Kırım el-Hâc Selim Giray
Hân be-ordu-yı hümâyûn 464
Azîmet ü avdet-i asâkir-i me'mûre be-muhâsara-i
Gabela 464
Muhâsara-i kal'a-i Varadin ve tafsîl-i ahvâl-i
sefer 465
Vusûl-i bedel-i cizye-i Dobra-Venedik be-Hazîne-i
âmire 466
Tekrâr-ı muhâsara-i kal'a-i Gabela ez-araf-ı
Devlet-i Aliyye ve istîlâ-yı küffâr be-ba'z-ı bikâ' 467
Muhârebe-i Şahbaz Giray Sultân be-küffâr-ı Leh
der-kurb-i Kamaniçe 468
Azîmet-i Hân-ı âli-şân be-Ruşçuk ez-nehr-i Tuna 468
Velâdet-i duhter-i sa'd-ahter-i şehriyârî Atike
Sultân 468

Hücûm-ı donanma-yı menhûs-ı kefer-i Venedik be-
cezîre-i Sakız ve giriftârî-i kal'a-i merkûme 469
Âmeden-i haber-i istîlâ-yı a'dâ be-cezîre-i Sakız ve
tedârük-i esbâb-ı nez'-i ân 470
Tekrâr nefy-kerden-i Fezullah Efendi ve habs-
şuden-i Dâmâd Hasan Paşa 471
Vefât-ı hemşîre-i Pâdişâh-ı âlem-penâh Gevherhân
Sultân 472
Zuhûr-ı şahs-ı garîb be-nâm-ı Mehdi der-derûn-ı
Edirne 472
Tevcih-i livâ-i İlbasan be-Reisülküttâb Ebûbekir
Efendi ve nasb-ı riyâset be-Râmî Efendi 472
Hareket-i ordu-yı hümâyûn ez-sahrâ-yı Belgrad be-
cânib-i Edirne 472
Zuhûr-ı keyfiyyet-i garîbe der-Câmi'-i Sultân Selim
der-şehr-i Edirne 473
Hareket-i ordu-yı hümâyûn ez-Filibe ve nasb-ı
hyâm be-meydân-ı Sarây 473
Tecdîd ü tebdîl-i serdâr-ı asker-i me'mûre berây-ı
nez' ü teshîr-i cezîre-i Sakız 474
Tevcihât-ı ba'z-ı manâsıb-ı vüzerâ-yı izâm 474
Tebdîl-i serdâr-ı Mora ve muhâfız-ı cezîre-i
Eğriboz 474
Şehâdet-i Solakzâde Ahmed Paşa be-hücûm-ı
üsârâ 474
Binâ ve inşâ-i palankahâ der-ba'z-ı sevâhil-i nehr-i
Tuna 475
Tevcih-i eyâlet-i Haleb be-Dursun Mehmed Paşa ve
ta'yîn-i hâs be-muhâfız-ı Belgrad 475
Azl ve kal'a-bend-şuden-i Kapudan Yusuf Paşa 475
Sudûr-ı fermân-ı âli be-tahrîr-i serdengeçdi-i sipâh
u silâhdâr 475
İtlâk-ı Dâmâd Hasan Paşa ez-habs ve me'mûr-
gerden be-muhâfaza-i Azak 476
Nefy-i Müftî-i sâbık Fezullah Efendi be-cezîre-i
İbrim 476
Nefy-i sadr-ı Rum-ı sâbık Yahya Efendi be-medîne-i
Haleb 476
Zuhûr-ı fitne-i şerâfet ve azl ü tebdîl-i Şerîf Sa'd 476

- Vukû'-ı harîk der-etraf-ı Bezzâzistân 478
- Âmeden-i Hân-ı âli-şân be-Edirne 478
- Tevcih-i rütbe-i vezâret be-Genç Mehmed Paşa 478
- Sudûr-ı fermân-ı âli be-müdâvemet-i Divân-ı Hümâyûn 478
- Tevcih-i ba'z-ı mukâta'ât-ı mîriyye ber-vech-i mâlikâne bâ-mu'accele 478
- Azl ü nefy-i halife-i muhâsebe-i Anadolu ve azl-i hâce-i kalem-i mezbûr 479
- Vürûd-ı haber-i vukû'-ı harb ü kitâl der-miyân-ı ahâli-i Cezâyir ve Trablus 480
- Tevcih-i ba'z-ı manâsıb-ı divâniyye 480
- Azl ve katl-i Fındık Mehmed Paşa ve tevcih-i eyâlet-i Kandiye ve Hanya 481
- İrtihâl-i Pâdişâh-ı mebrûr Hazret-i Sultân Ahmed Hân-ı Sâni ve cülûs-i hümâyûn-ı Hazret-i Sultân Mustafa Hân-ı Sâni ابد الله ملكه 481
- Terceme-i Pâdişâh-ı mebrûr 482
- Mesned-ârâyân-ı sadâret-i uzmâ der-müddet-i saltanat-ı Pâdişâh-ı mebrûr 483
- Sadr-pîrâyân-ı mesned-i vâlâ-yı fetvâ 483
- Sadr-nişinân-ı kâdî'askerân-ı Rumeli 483
- Mesned-ârâyân-ı sadâret-i Anadolu 483
- Sadr-pîrâyân-ı nekâbet-i eşrâf 484
- Kudât-ı dârü's-saltana-i Kostantiniyyetü'l-mahmiyye 484
- Vürûd-ı hatt-ı hümâyûn berây-ı meşveret-i azîmet-i sefer-i hümâyûn be-sadr-ı âli 484
- Sûret-i hatt-ı hümâyûn 484
- Azl-i Baltazâde Mahmud Ağa Kethudâ-yı Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı âli 485
- Da'vet-i hazret-i vâlide sultân be-şehir-i Edirne 485
- Tertîb-i mühimmât-ı seferiyye ve isti'câl-i asâkir 486
- Azl ü habs-i kâimmakâm-ı rikâb 486
- Azl-i ağa-yı yeniçeriyân 486
- Nasb-ı Mirâhûr-ı evvel Çalık Ahmed Ağa 486
- Tebdil-i kethudâ-yı bevvâbân-ı şehriyarî 486
- Da'vet-i Ebezâde Efendi be-şehir-i Edirne ve tevcih-i sadr-ı Anadolu be-vey 486
- Azl-i ağa-yı dârüssa'âdeti'ş-şerife 487
- Vusûl-i hazret-i vâlide sultân be-şehir-i Edirne 487
- Tevcih-i kâimmakâm-ı rikâb-ı hümâyûn be-Elmas Paşa 487
- Muhârebe-i Şerîf Sa'd bâ-Şerîf Abdullah 487
- Nusret-i donanma-yı hümâyûn ve feth-i kal'a-i Sakız 488
- İtlâk-ı Kâimmakâm-ı sâbık Ahmed Paşa ez-habs 491
- Sudûr-ı hatt-ı hümâyûn be-müsâdere-i Nezir Ağa ve İsmail Ağa 491
- Sudûr-ı fermân berây-ı cülûsiyye-i vezâyif-i askerî 491
- Tevzi'-i atâyâ-yı cülûsiyye be-tavâyif-i askeriyeye 492
- Da'vet-i es-Seyyid Feyzullah Efendi ez-Erzurum 492
- Azl-i Şeyhülislâm Sadık Mehmed Efendi ve nasb-ı Sadr-ı Rum Mirzâ Efendi 492
- Tevcih-i eyâlet-i mısır-ı Kahire ve eyâlet-i Şam 493
- Nasb-ı Defterdâr Canib Ahmed Efendi ve ba'z-ı tebdilât 493
- Katl-i Yorgaki zimmî be-töhmet-i cäsûsî 493
- Habs ü itlâk-ı Osman Efendi ve Abdi Halife 493
- Tebdilât-ı ba'z-ı zâbitân-ı asker 493
- Vusûl-i mu'allim-i sultânî es-Seyyid Feyzullah Efendi be-Edirne 493
- Zuhûr-ı vak'a-i garîbe der-Cisr-i Mustafa Paşa ve azl-i Sadr-ı âli Ali Paşa 494
- Azl-i Nakibüleşrâf Fenarizâde ve nasb-ı Hocazâde Efendi 495
- Tevcih-i hizmet-i tevkî' be-Karanfilzâde 495
- Azl-i Ağa-yı Dârüssa'âde Ali Ağa ve nasb-ı Nezir Ağa 495
- Da'vet-i Dâmâd Hasan Paşa berây-ı kâimmakâm-ı rikâb 495
- Afv ü in'âm-ı bakıyye-i zehâir be-fukarâ-yı re'âyâ 495
- Duhûl-i mâl-ı müsâdere-i Nezir Ağa ve İsmail Ağa be-hazîne 496

Azl-i Kapudan Hüseyin Paşa ve nasb-ı Mezemorta
be-cây-ı vey 496

Tebdîl-i kethudâ-yı sadr-ı âlî ve ser-çavuşân 496

Keyfiyyet-i tasaddî-i Şeyhzâde Ahmed Paşa be-katl-i
hîş 496

Azîmet-i Şahbaz Giray Sultân be-gâret ve vilâyet-i
Leh 497

İhrâc-ı mevâcib ve duhûl-i elçi-i Özbek be-huzûr-ı
hümâyûn 497

Azl-i Ağa-yı Yeniçeriyân Yusuf Paşa ve nasb-ı
Mahmud Ağa 498

Teşrif-i Mu'allim-i sultânî es-Seyyid Feyzullah
Efendi be-mesned-i Fetvâ 498

Ta'yîn-i Yusuf Paşa be-muhâfaza-i Boğazhisar 498

Avdet-i ser'asker-i Mora be-cânib-i İstefe be-tarîk-ı
inhizâm 498

Nefy-i Vezîria'zam-ı sâbık Ali Paşa ve habs ü katl-i
mûmâ-ileyh 500

İtlâk-ı Tevkîf Mehmed Paşa ve sâir etbâ'-ı sadr-ı
sâbık ez-habs 500

Binâ-yı palanka-i cedide der-İспенçe der-havâli-i
Hersek 500

Tefvîz-i ba'z-ı mukâta'ât be-muhassılın ve a'yân-ı
vilâyet 500

Tertîb-i nizâm-ı cedîd be-cizye-i Kıbtiyân 501

Katl-i Kâimmakâm-ı menfi Ahmed Paşa
der-Midilli 501

Hareket-i hümâyûn ez-Edirne be-ordu-yı hümâyûn
be-cânib-i dârü'l-cihâd-ı Belgrad 501

Zuhûr-ı kudret-i Sâni'-i bi-hemtâ der-medîne-i
Filibe 501

İnhizâm-ı Katana-i Nemçe der-kurb-i nehr-i
Morava 502

Tebdîl-i vâli-i Diyarbekir be-töhmet-i adem-i iltihâk
be-ordu-yı hümâyûn 502

İrsâl-i zehâir be-ba'z-ı kılâ' der-serhadd-i Bosna ve
vukû'-ı muhârebe 502

Vusûl-i ordu-yı hümâyûn be-sahrâ-yı Belgrad ve
akd-i meclis-i meşveret berây-ı ahvâl-i sefer 503

VEKÂYİ'-İ SENE-İ SEB'A VE Mİ'E VE ELF 504

Binâ-i cisir-i azîm ber-nehr-i Tuna berây-ı ubûr-ı
asâkir-i İslâm 504

Binâ-i tabyahâ ve vaz'-ı asker berây-ı muhâfaza-i
Belgrad 504

Azl ü tebdîl-i kapudan-ı nehr-i Tuna 504

İrsâl-i kral-ı Kurs be-Âstâne-i sa'âdet 505

İrsâl-i Harem-i hümâyûn-ı şehriyâri ez-taraf-ı
Belgrad be-kazâ-i Niğbolu 505

Ubûr-ı ordu-yı hümâyûn ez-cisir-i Tuna ve vekâyi'-i
ahvâl-i seferiyye 505

Azl-i Defterdâr-ı şikk-ı evvel Canib Ahmed Efendi 510

Vürûd-ı haber-i nasr u zafer ez-taraf-ı donanma-yı
hümâyûn 510

Ref'-i nâm-ı Saruca ve Segbân ez-vilâyet-i
Anadolu 511

Avdet-i Hân-ı âli-şân be-cânib-i Kırım 511

Tevcih-i vezâret be-İbrahim Paşa ve ba'z-ı tebdîlât-ı
manâsıb-ı vüzerâ 512

Hareket-i hümâyûn ez-Niğbolu be-cânib-i dârü's-
saltana 512

Tevcih-i ulûfehâ-yı tekâ'üd be-ba'z-ı vüzerâ-i izâm 512

Vusûl-i mevkib-i saltanat be-Edirne ve hareket-i
hümâyûn be-Âstâne-i sa'âdet 512

Ref'-i emâret-i reisülküttâb Ebûbekir Efendi ve
tevcih-i rûznâmçe-i evvel be-vey 513

Asâlet-i defterdâri be-Köseç Halil Efendi ve tevcih-i
ba'z-ı manâsıb-ı hâcegân 513

Nasb-ı kethudâ-yı sadr-ı âlî ve tevcih-i ba'z-ı
manâsıb-ı kalemiyye 513

Tebdîl-i ser-topcıyân-ı dergâh-ı âlî 513

Vusûl-i cenâb-ı şehriyâri be-Âstâne-i sa'âdet 513

Tevcih-i rütbe-i vezâret be-mutasarrıf-ı eyâlet-i
Rakka 514

Hücum-ı kefere-i Moskov be-muhâsara-i kal'a-i Azak
ve avdet-i bâ-haybet-i îşân 514

Tevcih-i muhâsebe-i Anadolu be-Küçük Müezzın
Çelebi 515

Vürûd-ı haber-i istilâ-yı küffâr-ı be-kal'a-i Doğan 515

Ta'yîn-i asâkir be-cânib-i memleket-i Basra 516
 Vürûd-ı haber-i vefât-ı Vezîr Koca Halil Paşa 516
 Vefât-ı Vâlî-i Rakka Kâdizâde Hüseyin Paşa 516
 Vusûl-i donanma-yı hümâyûn be-Tersâne-i
 âmire 516
 Tebdil-i voyvoda-i Boğdan 516
 Tevcih-i vezâret ve eyâlet-i Erzurum be-Kethudâ
 BâkiAğa 517
 Katl-i Vezîr Genç Mehmed Paşa 517
 Azl-i Sadr-ı Rum Mîrzâ Mustafa Efendi ve nasb-ı
 Erzincanî es-Seyyid Ali Efendi 517
 İlhâk-ı ba'z-ı elviye be-Müfettiş-i eşkiyâ Yusuf
 Paşa 517
 Vusûl-i sefâyin-i Trablus be-Âstâne ve vürûd-ı
 haber-i nusret ez-sefâyin-i Cezâyir 517
 Müsâdere-i ağa-yı haseki ve İbrahim Ağa
 Hazînedâr-ı Sadrı'zam Kara İbrahim Paşa 517
 Hareket-i donanma-yı hümâyûn ez-Tersâne-i
 âmire 518
 Teşrif-i hümâyûn be-sahrâ-yı Davud Paşa 518
 Sudûr-ı emr-i cedîd be-nizâm-ı vezâyif 518
 Vürûd-ı haber-i nusret ez-cânib-i Mora 518
 Nasb-ı Emîrül-hâc Mehmed Paşa 518
 Me'mûriyyet-i İbrahim Hânzâde ve Cevân
 Kapucuzâde ve Köprülüzâde be-sefer-i hümâyûn 519
 Tevcih-i Kazâ-i Yenişehir ve rütbe-i İstanbul be-
 mahdûm-ı Şeyhülislâm es-Seyyid Fethullah Efendi 519
 Firâr-ı Gürcü Mehmed Paşa ez-kal'a-i Seddülbahr 519
 Hareket-i hümâyûn ez-Sahrâ-yı Davud Paşa be-
 cânib-i Edirne 520
 Velâdet-i duhter-i sa'd-ahter-i şehriyârî 520
 Taleb-i neferât ez-defterdâr ve hâcegân-ı Dîvân 520
 İnhizâm u firâr-ı ba'z-ı kefere-i Nemçe ez-pişgâh-ı
 Yeni Palanka 520
 Sudûr-ı evâmîr-i isti'câl berây-ı tahsil-i bedel-i
 sürsat ez-a'yân-ı memleket 520
 Vürûd-ı haber-i nusret ez-Mehmed Bey ve el-Hâc
 Hüseyin Kapudan 521

Âmeden-i haber-i vusûl-i zehâir be-kal'a-i
 Kamanîçe 521
 Ta'yîn-şuden-i emîn-i defter berây-ı nizâm-ı ahvâl-i
 gılâl-i Haremeyn 521
 Müsâdere-i Kara Bayram Ağa 521
 Hareket-i hümâyûn ez-Edirne be-cânib-i Sofya 522
 Zuhûr-ı ba'z-ı vekâyi' vü ahvâl der-cânib-i Mora 522

VEKÂYİ'-İ SENE-İ SEMÂN VE Mİ'E VE ELF 523

Velâdet-i şehzâde-i âlî-nijâd Sultân Mahmud 523
 Hareket-i hümâyûn ez-sahrâ-yı Sofya be-cânib-i
 Belgrad 523
 Vürûd-ı haber-i muhâsara-i kal'a-i Temeşvar ve
 azîmet-i hümâyûn berây-ı tahlîs-i kal'a-i merkûme
 ez-dest-i muhâsara-i küffâr 523
 İzdîyâd-ı rüsûm-ı mu'ayyene-i gümrük-i duhân 527
 İnhizâm-ı kefere-i Venedik ez-muhâsara-i kal'a-i
 Ülgün 528
 Tevcih-i muhâfaza-i Belgrad be-Vezîr-i mükerrem
 Hüseyin Paşa 529
 Hareket-i hümâyûn ez-sahrâ-yı Belgrad 529
 Tebdilât-ı manâsıb-ı ba'z-ı vüzerâ-i izâm 529
 Vusûl-i mevkib-i hümâyûn be-Edirne 530
 Vefât-ı Vâlî-i Diyarbekir Hüseyin Paşa 530
 Tevcih-i vezâret ve eyâlet-i Adana be-Kethudâ-yı
 Âsafî Fazlı Ağa 530
 Ta'yîn-i Vezîr Osman Paşa berây-ı nizâm-ı
 Anadolu 530
 Kat'-ı dînâr-ı cedid bâ-sikke-i tuğrâ-yı şerîf 530
 Tebdil-i ser-cebeciyân-ı dergâh-ı âli 531
 Tevcih-i livâ-i Cidde be-Ahmed Bey ez-ümerâ-i
 Mısriyye 531
 İstîlâ-yı kefere-i Moskov be-kal'a-i Azak 531
 Me'mûriyyet-i ser-çavuşân ve mîrâhûr-ı sâni be-
 tahrîr-i neferât 532
 Azl-i Reisülküttâb Râmî Mehmed Efendi 533
 Azl-i Sadr-ı Rum Erzincanî es-Seyyid Ali Efendi ve
 nasb-ı Ebezâde Efendi 533

Ahz u katl-kerden-i Vezîr Gürcü Mehmed Paşa 533
 Vusûl ü avdet-i şâh-ı Acem berây-ı tehniyet-i cülûs-ı
 hümâyûn 533
 Katl-i Vâlî-i Karaman Tırnakçı İbrahim Paşa 534
 Vusûl-i meblağ-ı matlûb ez-ulûfehâ-yı Divân-ı
 Mısır 535
 Temâm-şuden-i binâ-yı Câmî-i Şerîf-i Hazret-i
 Vâlide Sultân der-nezd-i Galata 535
 Azl-i Emîrül-hâc Mehmed Paşa ve nasb-ı Arslan
 Paşa 535
 Katl-şuden-i Emîn-i Tersâne-i âmire Sâhib-i ayâr
 Yusuf Efendi 535
 Mahv-ı sikke-i kefer ve darb-ı tuğrâ-yı hümâyûn
 be-zolota ve guruş 536
 Ta'ahhüd-i mîr-i mîrân-ı Rumeli be-iskân-ı re'âyâ
 be-menâzil-i miyâne-i Niş ve Belgrad 536
 Mutâlebe-i kesr-i mâl-i irsâliyye ez-vâlî-i
 Mısır 536
 Binâ-yı kârhâne-i cedîd der-kasaba-i Pravişte 537
 Katl-i Yasef Yahûdî Emîn-i Darbhâne-i Mısır 537
 Tertîb-i donanma-yı Bahreyn ve nehr-i Tuna 537
 Ref-i vezâret-i İbşîr Hasan Paşa 538
 Binâ-i kal'a-i Açu der-sâhil-i nehr-i Kuban 538
 Müsâdere-i ser-bostaniyân-ı Âstâne 539
 İhrâc-ı tûğ-ı hümâyûn be-azîmet-i sefer-i
 Nemçe 539
 Me'mûriyyet-i Yusuf Paşa ve Hüseyin Paşa be-
 cânib-i Özi 539
 Sudûr-ı ruhsat be-ikâmet-i Nakîbüleşrâf
 der-Âstâne 539
 Me'mûriyyet-i mîr-i mîrân-ı Rumeli be-tathîr-i
 tarîk-ı Belgrad 539
 Teşrîf-i pâdişâhî be-otak ve hareket-i hümâyûn ez-
 Edirne 540
 İnhizâm-ı a'dâ-yı dîn ez-muhâsara-i kal'a-i Bihke 540
 Azl ü nefy ve müsâdere-i Daltaban Mustafa Paşa 541
 Tevsî-i tarîk-ı cedîd der-râh-ı Kızıl Derbend 541
 Avdet-i küffâr ez-muhâsara-i Poçitel ve Novasin 541

VEKÂYİ'İ SENE-İ TİS'A VE Mİ'E VE ELF 542

Vusûl-i ordu-yı hümâyûn be-sahrâ-yı Belgrad 542
 Feth-i palanka-i Şebeş ez-cânib-i muhâfiz-ı
 Temeşvar 542
 Tasmîm-i meks ü ârâm der-Belgrad ve temşiyet-i
 ba'z-ı umûr 542
 Vürûd-ı haber-i nusret ez-donanma-yı hümâyûn 543
 Müşâvere-i harekât-ı seferiyye ve tafsîl-i keyfiyyet-i
 ahvâl-i harb ü kıtâl ve vukû'-ı hezîmet ve avdet 543
 Tevcîh-i vezâret be-Kethudâ-yı sadrî'zam-ı sâbık
 Abdi Ağa 547
 Da'vet-i Muhâfiz-ı Belgrad Amucazâde Hüseyin
 Paşa berây-ı sadâret-i uzmâ 547
 Hareket-i hümâyûn ez-sahrâ-yı Temeşvar 548
 Ticâret-i Ser-kassâbân Kara Mehmed Ağa der-
 inhizâm 548
 Tebdîlât-ı ba'z-ı muhâfızîn-i sügür 548
 Zuhûr-ı ba'z-ı hâlât-ı garîbe der-eyâlet-i Basra 549
 Hareket-i hümâyûn ez-sahrâ-yı Belgrad be-cânib-i
 Edirne 549
 Tard ü ib'âd-ı Küçük Müezzîn Çelebi ez-meclis-i
 hümâyûn 550
 Azl-i kâimmakâm ve tebdîl-i ağa-yı yeniçeriyân ve
 cebeciyân 550
 Tebdîl-i mîrâhûr-ı evvel ve sâni 550
 Nasb-ı Reisülküttab Râmî Efendi 550
 Tevcîh-i vezâret be-kethudâ-yı bevvâbân ve ba'z-ı
 tebdîlât 551
 İstîlâ-yı küffâr-ı hâk-sâr be-eyâlet-i Bosna 551
 Zuhûr-ı nukûd-ı Baltazâde ve İbrahim Paşa 551
 Nasb-şuden-i Emîrül-hâc Ahmed Paşa 552
 Tevcîh-i sadr-ı Anadolu be-mahdûm-ı Şeyhülislâm
 es-Seyyid Fethullah Efendi 552
 İzdiyâd-ı resm-i mevzû'-i bid'at-i kahve 552
 Azl-i Vâlî-i Mısır Vezîr İsmail Paşa 553
 Vürûd-ı haber-i nusret ez-asâkir-i Tatar 553
 Tevcîh-i rütbe-i vezâret be-Defterdâr Köseç Halil
 Efendi 553

Azl-i Sadr-ı Rum Ebezâde Efendi 553
Tevcih-i eyâlet-i Kıbrıs ve ibkâ-i muhassıl-ı Aydın 553
İncimâd-ı Halic-i Kâğıdhane ve zuhûr-ı semek-i
kebîr 553
Tevcih-i hizmet-i nişân-ı hümâyûn be-Bahri Paşa 554
Taleb-i imdâd-ı seferiyye ez-ba'z-ı ricâl-i devlet 554
Vürûd-ı elçi-i Acem Rüstem Hân be-miftâh-ı
Basra 554
Azl-i Ağa-yı Yeniçeriyân İbrahim Paşa 554
Tebdîl-i vâli-i Bağdad ve ta'yîn-i asâkir be-taraf-ı
merkûm 555
Ta'yîn-şuden-i sefir-i mahsûs be-cânib-i şâh-ı
Acem 555
Zuhûr-ı âvâze-i sulh u salâh der-miyân-ı Devlet-i
Aliyye ve çasar-ı Nemçe 556
Meks ü ârâm-ı Şehinşâh-ı enâm der-Edirne ve
azîmet-i serdâr-ı ekrem be-sefer-i hümâyûn 557

VEKÂYİ'İ SENE-İ AŞERE VE Mİ'E VE ELF

Vefât-ı muhassıl-ı Aydın 558
Vürûd-ı haber-i nusret ez-cânib-i Bosna 558
Vusûl-i ordu-yı hümâyûn be-sahrâ-yı Sofya ve irsâl-i
murahhas-ı devlet be-cânib-i Belgrad 558
Katl-i Vâlî-i Sivas Vezîr İsmail Paşa 559
Azl-i Ser-cebeciyân Mehmed Ağa 559
Vusûl-i Hân-ı Kırım el-Hâc Selim Giray Hân be-
ordu-yı hümâyûn ve nusret-i Tatar 559
Nakl-i erkân-ı Rikâb ez-hıyâm be-derûn-ı şehir-i
Edirne 560
Vusûl-i ordu-yı hümâyûn be-sahrâ-yı Belgrad ve
azîmet-i me'mûrân-ı mükâleme be-cânib-i
Karloviçe 560
Azl-i Muhâfız-ı Belgrad Vezîr-i mükerrerem Bıynklı
Mehmed Paşa 561
Vürûd-ı haber-i nusret ez-donanma-yı hümâyûn 561
İhrâk-ı bârûthâne der-kurb-i Şehremini
der-Âstâne 561
Vürûd-ı haber-i nusret ü zafer ez-cânib-i Bosna 562
İrthâl-i Ebû Sa'îdzâde Feyzullah Efendi 562

İhrâk-ı mahzenhâ-i zehâir der-Belgrad 563
Hareket-i ordu-yı hümâyûn ez-Belgrad 563
Vürûd-ı haber-i nusret ez-cânib-i Kaplan Giray
Sultân 563
Velâdet-i Şehzâde Sultân Mehmed 563
Vusûl-i Defterdâr Mustafa Efendi be-ordu-yı
hümâyûn 564
Tebdîl-i kâimmakâm-ı Âstâne-i sa'âdet ve ba'z-ı
tebdîlât-ı vüzerâ-yı izâm 564
Vusûl-i Serdâr-ı ekrem Hüseyin Paşa be-mahrûse-i
Edirne 564
İbkâ vü takrîr-i kâimmakâm-ı rikâb ve Âstâne-i
sa'âdet 565
Keyfiyyet-i ahvâl-i mükâleme ve in'ikâd-ı sulh u
salâh bâ-Nemçe ve Leh ve Venedik ve Moskov 565
Mevâdd-ı musâlaha-i kefer-i Leh bâ-Devlet-i
Aliyye 571
Mevâdd-ı Musâlaha-i tâife-i Venedik 575
Vusûl-i Reisülküttâb Râmî Efendi be-Edirne bâ-
temessükât-ı sulh ve tetimmât-ı ahvâl-i musâlaha 578
Vürûd-ı ba'z-ı havâdis-i Basra ez-Bağdad 579
Ref-i tekâlif-i seferiyye ve mezâlim-i vülât
ez-re'âyâ 579
Katl-i Şakî Eyüboğlu be-mübâşeret-i muhassıl-ı
Aydın 580
Katl-i Emîrül-hacc Ahmed Paşa der-Edirne 580
Mübâdele-i manâsıb-ı Nakîbüleşrâf Hocaâde Efendi
be-sadr-ı Anadolu mahdûm-ı Şeyhülislâm es-Seyyid
Fethullah Efendi 581
İrthâl-i duhter-i şehriyâr-ı kâm-kârî Rukiye
Sultân 581
Tevcih-i mansıb-ı vâlâ-yı hânî-i iklim-i Kırım be-
Devlet Giray Hân ez-kasr-ı yed-i pedereş el-Hâc
Selim Giray 581
Ref-i cizye-i re'âyâ-yı Temeşvar ve Belgrad der-
sene-i bin yüz on bir 582
Vaz'-ı şem' der-türbe-i şerife-i Hazret-i Yahya
عليه السلام 582
Velâdet-i Şehzâde-i cevân-baht Sultân Hasan 582
Binâ-yı odahâ-yı cedîd ez-tâife-i Yeniçeriyân 582

Âmeden-i elçi-i Leh be-taleb-i ahidnâme-i
hümâyûn 583

Velâdet-i şehzâde-i cevân-baht Sultân Hüseyin 583

VEKÂYİ'İ SENE-İ İHDÂ-AŞERE VE Mİ'E VE ELF 584

Tebdîl-i vâli-i Bağdad 584

Ta'yîn ü irsâl-kerden-i elçi ez-cânib-i Devlet-i Aliyye
be- taraf-ı çasar-ı Nemçe 584

Hareket-i hümâyûn-ı şehriyârî ez-Edirne be-cânib-i
Âstâne-i sa'âdet 585

Âmeden-i elçi-i çar-ı Moskov berây-ı mükâleme-i
sulh u salâh 585

Vürûd-ı elçi-i kebîr ez-Venedik be-cânib-i Devlet-i
Aliyye 585

Fîrâr-ı Bebe Süleyman ez-hücûm-ı vâli-i Bağdad 585

Tahliye-i kılâ'-ı vâkı'a der-havâlî-i hudûd-ı Leh 586

Âmeden-i balyos-ı cedîd ez-Françe ve huşûnet-i vey
der-Divân-ı Hümâyûn 586

Âmeden-i elçi-i kebîr ez-taraf-ı çasar-ı Nemçe 587

İbkâ vü takrîr-i eyâlet-i Mısır be-Vezîr Kara
Mehmed Paşa 587

Ta'yîn-i Elçi İbrahim Paşa be-muhâfaza-i Temeşvar 588

VEKÂYİ'İ SENE-İ İSNÂ-AŞERE VE Mİ'E VE ELF 589

Der-zikr-i avdet-i elçi-i Dobra-Venedik 589

Ta'yîn-şuden-i havâs be-kerîme-i mükerrerme-i
şehriyârî 589

Mükâleme-i sulh bâ-elçi-i çar-ı Moskov 589

Âmeden-i haber-i gâret-şuden-i huccâc be-dest-i
eşkiyâ-yı urbân 594

Ref-şuden-i vezâret-i Hüseyin Paşa Vâli-i sâbık-ı
Mısır 594

Nasb-ı kral-ı Leh be-Nalkıran-ı hizlân 595

Azl-i Defterdâr Mustafa Efendi 595

Ta'yîn-şuden-i Emîrül'hâc Vezîr Hasan Paşa 595

Vefât-ı Ali Paşa Muhâfız-ı Belgrad 595

Azl-i Ağa-yı Dârüssa'âde Ali Ağa ve nasb-ı Nezîr
Ağa 595

Keyfiyyet-i münâza'a-i Gâzî Giray bâ-Hân-ı Kırım
Devlet Giray 596

Nefy-i el-Hâc Selim Giray Hân be-Siroz 597

Azl-i Defterdâr Canib Ahmed Efendi 597

Teshîr-i kal'a-i Kurna ve Basra 597

Katl-i Vâli-i Diyarbekir Bıyıklı Mehmed Paşa 601

VEKÂYİ'İ SENE-İ SELÂSE-AŞERE VE Mİ'E VE ELF 602

Tertîb-i meclis-i bi'set ve velâdet-i Sultân-Serîr-i
Risâlet der-Mekke-i mükerrerme ve Medîne-i
münevvere 602

Azl-i Ser-çavuşân Mustafa Ağa 602

İnhidâm-ı cîsr-i Sarrachâne der-Edirne 602

Tebdîl-i kethudâ-yı sadr-ı âli 603

Vefât-ı Vâli-i Van İbrahim Paşa 603

Nefy-i Emîrül'hâc-ı sâbık Hasan Paşa be-cezîre-i
Sakız ve katl-i kethudâ-yı paşa-yı
müşârün-ileyh 603

Binâ-yı sedd-i kârgîr der-İskenderiye 603

İhrâc-ı surre der-şehr-i Edirne 604

Azîmet-i hümâyûn be-sayd ü şikâr 604

Tebdîl-i emîrül'hâc 604

Vukû'-ı harîk der-İstanbul 604

İrsâl-i ücret-i segbân be-cânib-i Devlet Giray Han 604

Vefât-ı Kâdi'asker-i Anadolu Abdullah Efendi ve
nasb-ı Arif Efendi 604

Tevcîh-i rütbe-i vezâret be-Köprülüzâde Abdullah
Bey 605

İskân-ı kral-ı Kurs be-İznikmid 605

Tevcîh-i emânet-i Gümüşhane 605

Âmeden-i haber-i inhizâm-ı urbân der-nehr-i
Diyab 605

Tevcîh-i rütbe-i meşihat-ı İslâmiyye be-mahdûm-ı
Şeyhülislâmî es-Seyyid Fethullah Efendi 606

Ta'mîr ü termîm-i kılâ'-ı Belgrad ve Temeşvar 606

Ta'yîn-i meşâyih be-vilâyet-i Rumeli 607
Âmeden-i elçi-i cedid ez-İngiltere 607
Tevcih-i vezâret ve akd ü tezvîc-i Rukiye Sultân be-
Maktûlzâde Ali Bey 607
Âmeden-i haber-i intizâm-ı ahvâl-i ahâli-i
Trablusgarb ve Tunus 607
Tezvîc-i kerîme-i mükerrerme-i şehriyârî 607
Ta'yîn-i mu'allim [be] Sultân Mahmud 608
Tevcih-i rütbe-i vezâret be-eyâlet-i Şehrizor be-
Kethudâ-yı Âsafî Hasan Ağa 608
Azl-i sadr-ı Rum es-Seyyid Ali Efendi ve nasb-ı
Dede Efendi 608

VEKÂYİ'İ SENE-İ ERBA'A-AŞERE VE Mİ'E VE ELF 609

Katl-i Kiblelizâde Mirâhûr-ı evvel 609
Nüzûl-i savâ'ik 609
Nasb-ı emîrül-hâcc-ı Şam 609
Katl-i Eyüboğlu be-töhmet-i zulm ü bî-dâd 609
Vürûd-ı atıyye vü vazîfe be-Naimâ Efendi 610
Nefy-i Sadr-ı Rum Yahya Efendi be-Haleb 610
Tebdîl-i kâimmakâm-ı Âstâne-i sa'âdet der-esnâ-i
nüzü'l-i kalyon-ı cedid be-rûy-i deryâ 611
İrsâl-i ücret-i segbân 611
Nizâm-ı neferât ve mukâta'ât-ı kal'a-i Bağdad 611
Avdet-i Şeyhülislâmzâde be-Edirne 611
Tebdîlât-ı manâsıb-ı vüzerâ 612
Tebdîlât-ı düde-i Bektâşiyân 612
Ta'mîr-i kal'a-i Özi 612
Mübâşeret-i ihyâ-i ma'den-i Sidrekapsi 612
Azl-i Sadrîa'zam Amucazâde Hüseyin Paşa ve
nasb-ı Daltaban Mustafa Paşa 613
İrtihâl-i sadrîa'zam-ı sâbık Hüseyin Paşa 615
Habs ve müsâdere-i ba'z-ı etbâ'-ı sadrîa'zam-ı
sâbık 616
Vekâlet-i Ser-kassâbân Kara Mehmed Ağa be-
kethudâ-yı sadr-ı âli 616
Tebdîl-i imâm-ı sadr-ı âli ez-teraf-ı Şeyhülislâm 616

Vürûd-ı atâyâ-yı Sultânî be-cânib-i sadr-ı âli 616
İtmâm-ı mevâcib-i sipâh u silâhdâr 617
İlbâs-ı semmûr kürk ez-teraf-ı sadr-ı âli be-hoca-i
şehzâde 617
Âmeden-i semmûr kürk be-sadr-ı âli ez-teraf-ı
Hatice Sultân 617
Vusûl-i kethudâ-yı sadr-ı âli be-Edirne 617
Müsâdere-i Ahmed Efendi ez-etbâ'-ı sadrîa'zam-ı
sâbık 617
Nakl ü ric'at-i hümâyûn be-Sarây-ı Edirne 618
Tevcih-i eyâlet-i Erzurum 618
Ta'mîr-i ba'z-ı mevâzi'-i Haremeyn-i
muhteremeyn 618
Tedârük-i zehâir berây-ı sayd ü şikâr 618
Mübâşeret-i kal'a-i cedid der-Akıntı 619
Mülâkât-ı elçi-i Moskov be-cânib-i Âsafî 619
Azîmet-i İmâm-ı evvel-i sultânî Salih Efendi be-
hacc-ı şerîf 620
Âmeden-i ser-tırâşî-i pâdişâhî be-sadr-ı âli 620
Âmeden-i esb ez-teraf-ı hümâyûn be-sadr-ı âli 620
Teftîş-i neferât-ı çavuşân-ı dergâh-ı âli 620
Vak'a-i garîbe-i Şeyh Ma'nevî Efendi 621
Tevcih-i eyâlet-i Adana be-Mirâhûr-ı evvel Yusuf
Ağa 621
Avdet-i Şeyhülislâmzâde Mustafa Efendi ez-Kazâ-i
Mekke-i mükerrerme 622
Men'-i sefâyin ez-nakl-i âlât-ı harb be-memâlik-i
a'dâ-yı dîn 622
Zuhûr-ı ba'z-ı tebdîlât 622
Da'vet-i şehriyârî be-Sarây-ı sadr-ı âli 623
Ta'yîn-i emîn-i Surre 623
İhrâc-ı mevâcib 623
İstî'mâl-i kallâvî der-Divân-ı Hümâyûn ve alay 623
Tebdîl-i şerâfet bâ-kasr-ı yed-i Şerîf Sa'd 624
Teşrif-i sadr-ı âli be-Hâs-âhûr 624
Azîmet-i hümâyûn be-şikâr 624
Âmeden-i hil'at-i semmûr ve hançer-i mücevher be-
sadr-ı âli ez-cânib-i Vâlide Sultân 624

- Tevcih-i eyâlet-i Bosna ve Temeşvar 624
Âmeden-i haber-i vefât-ı Vezîr İsmail Paşa der-
memleket-i Acem 625
Habs-i elçi-i Güril 625
Tebdil-i kapudan-ı deryâ 625
Katli İbrahim Paşa Vâli-i Diyarbekir 625
Firâr-ı Hasan Paşa Vâli-i Şehrîzor ez-katl ve katli-
Bayram Ağa 626
Vürûd-ı müdde'î-i sefâret ez-imâm-ı Yemen 626
Âmeden-i Pâdişâh-ı zî-şân ez-şikâr 626
Tevcih-i rütbe-i vezâret be-Reisülküttâb Râmî
Mehmed Efendi 627
İrsâl-i asker be-cânib-i Babadağı 627
Zuhûr-ı fitne-i Tatar ve isyân-ı Hân-ı Kırm Devlet
Giray Hân 627
Azl-i Defterdâr Muhsinzâde ve nasb-ı Mustafa
Efendi 629
Tafsîl-i vak'a-i Devlet Giray Hân 629
Azl-i Vezîria'zam Daltaban Mustafa Paşa ve nasb-ı
Râmî Mehmed Paşa 630
Nasb-ı kethudâ-yı sadr-ı âli 632
İndifâ'-ı fitne-i Tatar 632
Vefât-ı Evliyâ Mehmed Efendi 632
Tevcih-i ulûfe-i tekâ'üd be-Tevkî'î Ahmed Paşa 633
Tebdil-i reisülküttâb 633
Tevcih-i kâimmakâm-ı Âstâne be-Köprülüzâde
Abdullah Paşa 633
Velâdet-i Şehzâde Sultân Murad 634
Tevcih-i eyâlet-i Kandiye be-Kalaylıkoz Ahmed
Paşa 634
İmdâd ez-taraf-ı devlet be-mesârif-i vâli-i eyâlet-i
Bağdad 634
Zuhûr-ı sefer-i Gürcistan ve ta'yîn-i asâkir-i
İslâm 634
Nasb-ı Sadr-ı Anadolu be-Mahdûm-ı es-Seyyid
Mustafa Efendi 635
İhtimâm-ı sadr-ı âli be-umûr-ı tersâne ve ahvâl-i
mâl-ı mirî 635
Nasb-ı kâdî-i İstanbul es-Seyyid Mahmud Efendi 635
Vefât-ı Defterdâr-ı kalyonhâ Hasan Efendi ez-
ta'zîr-i sadr-ı âli 636
Tevcih-i pâyehâ be-Hoca-i şehzâde es-Seyyid
İbrahim Efendi ve Mîrzâzâde Efendi 636
Vukû'-ı zelzele der-kazâ-i Denizli 636
Keyfiyyet-i tehniyet-i id-i sa'îd der-Sarây-ı
Hümâyûn 636
İhrâc-ı kethudâ-yı Âsafî Ali Ağa ve tebdilât-ı
Ocak 637
Azl-i Defterdâr Mustafa Efendi ve nasb-ı Mektûbî
Mehmed Efendi 637

Nasb-ı kâimmakâm-ı Âstâne

Ânifen zikri mürûr ettiği üzere taraf-ı devletten da'vet olunan Haleb Vâlisi Çâşnigîrzâde Vezîr Mahmud Paşa gelüp vâsil olmağla, sadâret-i uzmâ kâimmakâmlığı mesnedine iclâs ve dûş-ı ikbâline mu'tâd üzere semmûr kürk ilbâs olundu.

Teveccüh-i hümâyûn be-cânib-i Edirne

Pâdişâh-ı mekârim-perdâz hazretleri kasd-ı sayd ü şikâr ile Çatalca ve Yapağcı havâlisinde birkaç gün geşt ü güzâr eylemek üzere alâ-vechi'l-ihtisâr şevket ü ikbâl ile Davudpaşa Sahrâsı'ndan râyet-efrâz-ı izz u nâz olup ba'dehû sadrîa'zam hazretleri bi'l-cümle ricâl-i dâire-i devlet ile hareket ve evâsıt-ı mâh-ı şa'bânda Edirne cânibine azîmet eylediler.

Tevcih-i havâss-ı Musâhib Paşa be-mîr-i mîrân

Sefer-i hümâyûna ziyâde asker ve ricâl-i harb ü kîtâl tedârükü lâzime-i vakt u hâl olmağla Dâmâd-ı şehriyârî Musâhib Mustafa Paşa hazretlerinin hâslara bedel mutasarrıf olduğu sancaklar mîr-i mîrândan birer müstehikkına tevcih olunup mükemmel kapuları halkıyla sefer-i hümâyûna gelmek üzere fermân ve vezîr-i müşârün-ileyhe Haleb¹²⁹ muhassıllığı ve sâir hidemât-ı mîriyye avâyidinden bedel ihsân olundu.

Hedm-i manastır-ı kebîr der-cezîre-i Değirmenlik

Akdeniz'de vâki' Değirmenlik cezîresinde Fransız keferesi tarafından hîle ile bundan akdem müceddeden binâ olunan büyük manastır hedm ü tahrib için donanma-yı hümâyûn sefinelerinden birkaç çekdiri ile ümerâ-yı deryâdan Mısırlıoğlu ta'yîn ü irsâl olunup vardukda lağım ile temelinden atup vîrân ve sükkânı perâkende vü perişân olundu.

Vurûd-ı elçi-i çar-ı Moskov

Moskov çarı olan merdûd mürd olup yerine çar olan oğlu tarafından sulh-ı sâbıkı tecdîd ve bünyân-ı ahd ü musâfâtı tesdîd için Edirne'ye elçisi gelüp rikâb-ı hümâyûna yüz sürmekle, recâsına müsâ'ade-i hümâyûn erzânî buyuruldu.

---

129 Haleb R: - M

VEKĀYİ'İ SENE-İ ERBA'A VE TİS'İN VE ELF

Zuhûr-ı harîk-ı azîm der-İstanbul

İstanbul'da Tavşantaşı denmekle ma'rûf mahal kurbunda vâki' Defterdâr Hasan Efendi'nin hânesi derûnundan miyâne-i şeb-i deycûrda bir âteş-i azîm zebâne-keş-i zuhûr olup, sarây-ı mezbûrun eflâke peyveste binâsı ân-ı vâhidde hâkister-i külhân-ı fenâ ve etrâfında vâki' katı vâfir büyütl ü dekâkîn dahi sûhte-i nâire-i kazâ oldu. Esnâ-i harîk-ı mezkûrda şerâre gibi bir mismâr ceste ve imdâd-ı şiddet-i rüzgâr ile mânend-i şihâb-ı sâkıb Sultân Bayezid-i Velî Câmi'-i Şerîfinin sol tarafında olan minârenin külâhına peyveste olup yanmağa başlamağın bir şâtır-ı zerîn-külâha dönüp mum-vâr birkaç sâ'at sûzân ve ol şebistân-ı kazâya bir şem'-i fûrûzân oldu.

Muâheze-i Balyos-ı Venedik

Venedik keferesi tarafından Zadra nâm kal'a zâbiti olan la'în-i habâset-âyîn asker ile hudûda karîb bir mahalle îsâl-i hasâret ve iki yüz on kadar nüfûs-ı müslimîni katl ve mâlların gâret eylediğini müş'ir mukaddemâ serhad muhâfazasına me'mûr olanlardan arzlar geldükde, gereğî gibi tefahhus olunup vukû'una ittilâ' kesb olunmağın, "bu gûne nakz-ı ahdi müş'ir harekete sebeb nedir?" deyü Venedik balyosu muâheze vü istifsâr olunmak için Âstâne-i sa'âdet kâimmakâmına hitâben emr-i âlî isdâr olundukda, kusûrlarına i'tirâf u ikrâr ve telef olanları tazmîne ta'ahhüd birle arz-ı haclet ü i'tizâr eylediler.

Azl ü nasb-ı sudûr-ı ulemâ

Mâh-ı rebî'ülevvelin yedinci günü Sadr-ı Rum Beyâzîzâde Ahmed Efendi ma'zûl ve yerine sâbıkâ Anadolu kâdî'askeri Bursevî Mustafa Efendi mevsûl olup sadr-ı Anadolu Kebîrîzâde Mustafa Efendi azlinden dahi ol mertebe ile sâbıkâ İstanbul kâdîsı Tezkireci Mehmed Efendi tevkîr ve İstanbul kâdîsı Mahmud Efendi yerine dahi Şaban Efendi birâderzâdesi Mehmed Efendi nasb ü takrîr olundu.

Zuhûr-ı harîk der-Kurşunlu Mahzen

Galata'da vâki' Kurşunlu Mahzen'e بقضاء الله تعالى âteş isâbet edüp derûnunda bî-nihâye kalafât levâzımı mevcûd ve kapusu mesdûd olmağla, on beş gün kadar tedricle yanmakta iken mâh-ı rebî'ülâhırın altıncı günü kapusun açtıkdâ imdâd-ı havâ ile âteş alevlenüp içinde mahzûn u mahfûz olan eşyâ bi'l-küllîyye muhterik ve bir Mısır hazînesi kadar mâl telef olduğuna erbâb-ı vukûf müttefik oldu.

VEKÂYİ'-İ SENE-İ SELÂSE-AŞERE VE Mİ'E VE ELF

Tertîb-i meclis-i bi'set ve velâdet-i Sultân-Serîr-i Risâlet der-Mekke-i mükerrerme ve Medîne-i münevvere

Kesb-i zâd-ı âhiret ve neyl-i devlet-i şefâ'at dâ'iyesiyle beher sâl şehr-i ramazân-ı şerîfin on yedinci gicesi ta'zîm-i bi'set-i Fahr-i âlem صلى الله تعالى عليه وسلم hazretleri için Mekke-i mükerrermede bir meclis-i âlî ve şehr-i rebî'ülevvelin on ikinci gicesinde dahi tebrîk-i velâdet-i Hazret-i Resûl-i Ekrem صلى الله تعالى عليه وسلم için Medîne-i münevverede dahi bir meclis-i pür-ma'âlfî tertîb ve icrâ olunması murâd-ı hümâyûn-ı şehriyâr-ı âlem ve iktizâ-yı makâsıd-ı Şehinşâh-ı gerdûn-ı haşm olmağın zikr olunan iki meclis-i fâizu's-sürûr ve lâmi'ü'n-nûrun her sene levâzım ü mühimmâtı için müfredât defteri mücebince iktizâ eden üç bin üç yüz gurusu masrafı usûl-i îrâd-ı hazîne-i Basra kesr u noksân tertîb etmemek üzere müceddeden tedârük ü ta'yîn olunması bâbında hatt-ı hümâyûnları sudûr etmeğın îrâd-ı hazîne-i Mısıryye'den olan uşûr-ı bahâ mukâta'ası iltizâmının tahammülü olmağla asl-ı mâl-ı mîrîsi üzerine ol kadar akçe dahi zam ve zikr olunan iki meclis-i âlî mesâlih u mesârifine ta'yîn olundu.

Azl-i Ser-çavuşân Mustafa Ağa

Sadria'zam-ı esbak maktûl Kara Mustafa Paşa merhûmun dâmâdı olup çavuşbaşı olan Mustafa Ağa nazar-ı sadr-ı âliye mağrûr olmak hasebiyle me'mûr olduğı umûrda unf ü şidde-ti bâ'is-i iğbirâr-ı kulûb-ı cumhûr olup, bu esnâda İçel Paşası Emir Paşa'dan gelen şikâyetçileri kendüsi paşa-yı merkûmun kapu kethudâsı olmak takrîbiyle tard ü zecrde ifrât etmeğın, nâ-çâr şükât dahi rikâb-ı hümâyûna kendüden şikâyet etmeleriyle evâil-i mâh-ı saferü'l-hayrda azliçün hatt-ı hümâyûn sâdır olup mücebince der-i murâddan tard ü ib'âd ve yerine Sadria'zam Kapucular Kethudâsı Yusuf Ağa is'âd olundu.

İnhidâm-ı cisir-i Sarrachâne der-Edirne

Edirne'de nehr-i Tunca üzerine memdûd olan Sarrachane köprüsü ta'bîr olunan cisir-i azîmin iki üç gözü münhedim olup ve Sarây-ı Hümâyûna sâir cisirlerden sühûlet-i mürûr u ubûr mün'adim olmağla, icâleten levâzım-ı ta'mîr ü termîmi tertîb ve kadîmden ol mahalde değirmen yoğiken Edirne Bostancıbaşısı Ali Ağa'nın cisir-i mezbûra muttasıl ihdâs eylediğı birkaç değirmen cisir-i mezbûrun inhidâmına bâ'is olmuştur, deyü hedm ü tahrîb olundu.

Tebdîl-i kethudâ-yı sadr-ı âlî

Vezîria'zam Amucazâde Hüseyin Paşa hazretlerinin kethudâları Ali Ağa Mezemorta fevtinden, kapudanlık vezâret ile kendüye ihsân olunmak bâbında taraf-ı Şeyhülislâm-ı nâfizü'l- kelâmdan azîm şefâ'at ü ibrâm etdirdiğinden tab'-ı Âsafî muğberr olmağla hizmetlerinden tard ü ib'âd ve kadîmî emekdârlarından Başbâkîkulu Hasan Ağa'yı kethudâlık rütbe-i âliyesine is'âd eylediler.

Vefât-ı Vâlî-i Van İbrahim Paşa

Van muhâfızı olan İbrahim Paşa بامر الله تعالى âzim-i dâr-ı bekâ olmağla eyâlet-i mezbûre Sivas Beylerbeyisi Aşçı Mehmed Paşa'ya ve eyâlet-i Sivas Süleyman Paşa'ya tevcîh ü ihsân olundu.

Nefy-i Emîrû'l-hâcc-ı sâbık Hasan Paşa be-cezîre-i Sakız ve katl-i kethudâ-yı paşa-yı müşârün-ileyh

Avdet-i hacda eşkiyâ-yı urbânın kâfile-i huccâca îsâl-i hasâret ve emvâl ü erzâkların nehb ü gâret etmeleri Emîrû'l-hâc Vezîr Hasan Paşa'nın sû-i tedbîr ve rehâvet ü taksîrine mahmûl olmağla, ihzârına mübâşir ta'yîn ve geldüğü sâ'at Kapuarası'nda habs ü tescîn olunduktan sonra, töhmet-i mezbûre kethudâsına nisbet olunmağla paşa-yı müşârün-ileyh Sakız cezîresine nefy ü tagrîb ve kethudâ-yı mezbûrun pîşgâh-ı Bâb-ı Hümâyûn'da katl ile cezâsı tertîb olundu.

Binâ-yı sedd-i kârgîr der-İskenderiye

İskenderiye ile Reşid mâbeyninin leb-i deryâsında vâki' olan kârgîr sedd-i kadîm hemzede-i sadme-i emvâc ve teşyîd ü tecdîde muhtâc olup, icâleten binâsına ihtimâm olunmaz ise mâ-i mâlih-i bahr-ı Buhayra'ya seyelân ve bi'l-cümle ol havâlfide vâki' kurâ vü mezâri'i vîrân edüp معاذ الله giderek İskenderiye'ye müntehî olur ise İskenderiye dahi perîşân ve Buhayra³⁸⁹ ve Cize³⁹⁰ vilâyetleri gark-ı tûfân olacağı zâhirdir. Ve Garbiyye ve Mansûra ve Menûf vilâyetlerinden dahi bi'l-küllîyye zirâ'at ü hırâset ber-taraf olup ve hazîne-i Mısır bin kîseden mütecâviz kesr ü noksân bulup Memâlik-i pâdişâhînin harâbına bâ'is olur, deyü büldân-ı mezkûre ahâlîsinin feryâd ü niyâzını müşt Emil dîvân-ı Mısır'a birkaç def'a arz u mahzarlar geldükde, ümerâ ve a'yân ve yedi ocak ağaları ve ihtiyâr ve kethudâları ale'l-ittifâk tasdîk ve kemâ-fi'l-evvel kârgîr olmak üzere binâ ve inşâsına müsâra'at olunmak elzem ü ehemm idiğîn tahkîk eylediler. Ma'rifet-i şer'le keşf olunduktan, "mecmû'u on sekiz bin zirâ' yer olup kemâ-fi'l-evvel kârgîr olmak üzere altmış kîse akçe ile ancak olur" deyü ittifâk olunmuşiken mübâşeret olunup, kırk kîse akçe ile sûret-pezîr olduğunu nâtik vâlî-i Mısır'ın arzı vürûd eyledi.

389 Buhayra M: - HR

390 Cize R: Cire MH

Takım ISBN

1. Cilt ISBN

